

หน่วยที่ 10

การพัฒนามนุษยธรรมด้านการศึกษาในบริบทโลก

อาจารย์ ดร.ชุตีวัฒน์ สุวัตติพงษ์

ชื่อ อาจารย์ ดร.ชุตีวัฒน์ สุวัตติพงษ์
วุฒิ ค.บ.(มัธยมศึกษา วิทยาศาสตร์ทั่วไป - คอมพิวเตอร์การศึกษา)
ค.ม.(วิจัยการศึกษา), ค.ด.(เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสำนักเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
หน่วยที่เขียน หน่วยที่ 10

แผนการสอนประจำหน่วย

ชุดวิชา การพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก

หน่วยที่ 10 การพัฒนามนุษย์ด้านการศึกษาในบริบทโลก

ตอนที่

- 10.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาและเทคโนโลยีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก
- 10.2 สถานการณ์การเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก
- 10.3 ปัญหาและแนวโน้มการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยี

แนวคิด

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาและเทคโนโลยีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาไทย ความสำคัญของการศึกษาและเทคโนโลยี องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติกับการศึกษา และการศึกษาในประเทศฟินแลนด์
2. สถานการณ์การเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงการศึกษาและการเข้าถึงเทคโนโลยี ประกอบด้วยสถิติการศึกษาต่างๆ เช่น จำนวนนักเรียน อัตราส่วนนักเรียน การพัฒนากำลังคน เป็นต้น
3. ปัญหาและแนวโน้มการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยี เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี และแนวโน้มการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยี

วัตถุประสงค์

- เมื่อศึกษาหน่วยที่ 12 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ
1. อธิบายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาและเทคโนโลยีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลกได้
  2. อธิบายสถานการณ์การเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลกได้
  3. อธิบายปัญหาและแนวโน้มการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีได้

กิจกรรมระหว่างเรียน

1. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 10
2. ศึกษาเอกสารการสอนตอนที่ 10.1 – 10.3
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายในเอกสารการสอน
4. ฟังซีดีเสียงประจำชุดวิชา
5. ชมวีดีโอประกอบชุดวิชา (ถ้ามี)
6. ทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียนหน่วยที่ 10

สื่อการสอน

1. เอกสารการสอน
2. แบบฝึกปฏิบัติ
3. ซีดีเสียงประจำชุดวิชา
4. วีดีโอประกอบชุดวิชา (ถ้ามี)

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ประเมินผลจากกิจกรรมและแนวตอบท้ายเรื่อง
3. ประเมินผลจากการสอบไล่ประจำภาคการศึกษา

เมื่ออ่านแผนการสอนแล้ว ขอให้ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 10 ในแบบฝึกปฏิบัติ แล้วจึงศึกษาเอกสารการสอนต่อไป

ตอนที่ 10.1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาและเทคโนโลยีกับการพัฒนามนุษย์ ในบริบทโลก

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 10.1 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

- 10.1.1 ความรู้เบื้องต้นของพระราชบัญญัติการศึกษาไทย
- 10.1.2 ความสำคัญของการศึกษาและเทคโนโลยี
- 10.1.3 องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติกับการศึกษา
- 10.1.4 การศึกษาในประเทศฟินแลนด์

แนวคิด

1. พระราชบัญญัติการศึกษาไทย คือ กฎหมายที่ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ในใจความของมาตรา 4 ได้กล่าวถึงความหมายของ การศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาตลอดชีวิต สถานศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพภายนอก ผู้สอน ครู คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา
2. การศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยพัฒนามนุษย์ให้เป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถและมีคุณธรรม เพื่อนำไปสู่การใช้ความรู้ ความสามารถไปในทางสร้างสรรค์ ทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม เทคโนโลยีช่วยเปิดโอกาสให้ผู้สอน อาจารย์ นักเรียนและนักศึกษา สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล ค้นคว้า “ห้องสมุดโลก” ได้
3. องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติกับการศึกษา หรือ ยูเนสโก เป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างชาติต่างๆ ให้เกิดการยอมรับระบบสังคมวัฒนธรรม ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ แนวคิดและผลงานต่างๆ ศิลปะร่วมกันและกัน กำจัดความไม่รู้ให้หายไปจากวิถีชีวิตของมนุษย์แต่ละชาติ
4. การศึกษาในประเทศฟินแลนด์เป็นประเทศที่มีการจัดระบบการศึกษาที่เน้นให้เด็กในช่วงระดับปฐมวัยมีเวลาอยู่กับพ่อแม่และครอบครัวมากที่สุด ครอบครัวสามารถให้ความรักความอบอุ่น ให้เด็กได้รู้วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ได้ดีกว่าอยู่ที่โรงเรียนอนุบาล ประเทศนี้จึงไม่ใช้ข้อสอบมาตรฐานกลางของประเทศในการวัดและประเมินผลนักเรียนทุกคน ครูที่ประเทศฟินแลนด์คือครูที่มีความตั้งใจอยากเป็นครูจริงๆ คนที่เก่งที่สุดของประเทศจะมาคัดเลือกเป็นครู

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ 10.1 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความรู้เบื้องต้นของพระราชบัญญัติการศึกษาไทยได้
2. อธิบายความสำคัญของการศึกษาและเทคโนโลยีได้
3. อธิบายหน้าที่ขององค์กรการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมสหประชาชาติที่มีต่อการศึกษาได้
4. อธิบายถึงลักษณะการศึกษาในประเทศฟินแลนด์ได้

เรื่องที่ 10.1.1

ความรู้เบื้องต้นของพระราชบัญญัติการศึกษาไทย

เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ประเทศไทยได้มีกฎหมายที่ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติเกิดขึ้นครั้งแรก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยในใจความของมาตรา 4 ได้กล่าวถึงประเด็นดังต่อไปนี้

“การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

“การศึกษาตลอดชีวิต” หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“มาตรฐานการศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา

“การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

“การประกันคุณภาพภายนอก” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“ผู้สอน” หมายความว่า ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่างๆ

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของทั้งของรัฐและเอกชน

“คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ

สำหรับในหมวด 1 บททั่วไป มาตรา 6 มีใจความว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” มาตรา 8 กล่าวถึงการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 มีใจความที่สำคัญว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษา สำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

สำหรับหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในมาตรา 63 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุง ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา 68 ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อการพัฒนาคนและสังคม หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 69 รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริมและประสาน การวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา¹

สรุปพระราชบัญญัติการศึกษาไทยเป็นกฎหมายที่กล่าวถึงการศึกษานาชาติ ในมาตรา 4 จะมีใจความสำคัญของคำต่างๆ เช่น การศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาตลอดชีวิต สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพภายนอก ผู้สอน ครู คณาจารย์ ผู้บริหาร สถานศึกษา ในหมวด 6 ได้มีใจความสำคัญ คือ การจัดการศึกษาจะต้องพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และในมาตรา 64 รัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาบทเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาฯ

กิจกรรม 10.1.1

จงอธิบายความหมายของคำว่า “การศึกษา” “การศึกษาขั้นพื้นฐาน” และ “การศึกษาตลอดชีวิต”

แนวตอบกิจกรรม 10.1.1

---

¹ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm>

การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

เรื่องที่ 10.1.2

ความสำคัญของการศึกษาและเทคโนโลยี

---

1. ความสำคัญของการศึกษา

จากที่กล่าวมาแล้วว่า “การศึกษา” หมายถึงกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยพัฒนามนุษย์ให้เป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถและมีคุณธรรมเพื่อนำไปสู่การใช้ความรู้ ความสามารถไปในทางสร้างสรรค์ ทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม กระบวนการศึกษาสามารถช่วยขัดเกลาคนให้มีจิตสำนึกและคุณธรรม เป็นผู้มีจิตใจและปัญญาที่องงาม ช่วยให้มีมนุษย์ที่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ใช้ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ ยิ่งไปกว่านั้นถ้ามนุษย์ได้รับการศึกษาที่ดี จะสามารถช่วยประเทศชาติให้สามารถดำรงและพัฒนาชาติต่อไป ดังนั้นในการศึกษาควรจะมีการปลูกฝังให้มนุษย์ได้รับการศึกษาและรู้จักรักและหวงแหนประเทศชาติ และในท้ายที่สุดเมื่อมนุษย์ได้พัฒนาตนเองแล้วจะยังส่งผลให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองและมีความก้าวหน้าทัดเทียมประเทศต่างๆ หรือเป็นพลเมืองดีในสังคมโลกได้ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกเพศทุกวัย

องค์การยูเนสโก ได้กล่าวถึง การศึกษาว่า “การศึกษาคือขุมทรัพย์ภายใน (Learning The Treasure Within)” และได้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ได้เสนอ Four Pillars of Education ที่กล่าวถึงความสมบูรณ์ของการศึกษา 4 ประการ²

1) การศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ (Learning to Know) ได้แก่ การเรียนเพื่อรู้ หมายถึง การเรียนเพื่อเตรียมเครื่องมือสำหรับการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต เช่น คนไทยต้องเรียนภาษาไทยให้อ่านออกเขียนได้เพื่อจะได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป หรือการเรียนด้านภาษาสากล การเรียนคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้ เนื่องจากข้อมูลความรู้ได้บรรจุไว้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเขียนเป็นภาษาสากล (ภาษาอังกฤษ)

เสาหลักการศึกษาประการแรกนี้ ยังรวมถึงการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจผู้เรียน ให้มีความพร้อมเพื่อการเรียนต่อ ได้แก่ การเรียนการสอนที่เกิดความสนุก อยากเรียน รักที่จะเรียนรู้ มีความสุขในการเรียนและการแสวงหาความรู้ เพราะการมีสุขภาพจิตที่ดี

2) การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพ (Learning to do) ได้แก่ เรียนเพื่อทำได้ สมรรถภาพ คือ ความสามารถในการนำความรู้มาปฏิบัติให้บรรลุผลตามความมุ่งหวัง การเรียนเพื่อให้ทำได้ก็คือการเรียนเพื่อใช้ความรู้ในการทำงาน การประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นผลของการเรียนที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องพัฒนาคนให้มีความสามารถหลากหลาย (Personal competence) สามารถทำงานได้หลายอย่างโดยอาศัยเครื่องจักรลดกำลังร่างกาย และอาศัยคอมพิวเตอร์ลดกำลังสมองในการคิด รวมทั้งความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมให้

² พระเทพโสภณ ประยูร ธมฺมจิตฺโต. (2546). *ทิศทางการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เข้มแข็ง นั่นก็คือทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (People Skills) ของผู้เรียน และความสามารถในการบริหารจัดการ การมีคุณธรรมภายในจิตใจ เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา เป็นต้น

3) การศึกษาเพื่อการดำรงชีวิตร่วมกันอย่างมีคุณภาพ (Learning to live together) ได้แก่ การใช้ ความรู้ความสามารถเพื่อสังคมส่วนรวม เสาหลักการศึกษา 2 ประการแรกเป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเก่งใน ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในประการที่สามนี้เป็นศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ความรู้ความสามารถในการทำ ประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพด้วยการสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคม นั่นก็คือการเรียนรู้ เพื่อการอยู่ร่วมกันฉันญาติมิตร

โลกในศตวรรษที่ 21 จะมีความขัดแย้งและนำไปสู่ความรุนแรงค่อนข้างสูง จากสาเหตุหลักของความ ขัดแย้ง คือ ความนิยมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยการพลีชีพเพื่อให้อีกฝ่ายตายตามไปด้วย โลกมีการ แข่งขันกันในทุก ๆ ด้านสูง ซึ่งการแข่งขันมีเป้าหมายเพื่อชัยชนะ ทุกภาคส่วนของสังคมถูกผลักดันให้เข้าไปอยู่ วงจรของการแข่งขัน ภายใต้การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย และทุก คนสามารถรับรู้เหตุการณ์ความรุนแรงต่าง ๆ ได้พร้อมกันทั่วทั้งโลก

การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสลายความรุนแรงและความขัดแย้งดังกล่าว ด้วยการหันหน้า เจริญและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีความรู้ความเข้าใจในมิติที่แตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์ ศาสนา และ ความเป็นอยู่

4) การศึกษาเพื่อพัฒนามนุษยภาพ (Learning to be) ได้แก่การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ กล่าวคือเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาไปแล้วเขาจะต้องเป็นอะไรที่มากกว่าเครื่องจักรในโรงงาน มากกว่าความเป็น แรงงานราคาถูก และมากกว่าความเป็นทรัพยากรมนุษย์หรือสัตว์เศรษฐกิจ นั่นก็คือการศึกษาต้องไม่กดดันให้ ต่ำลงมีค่าเพียงทรัพยากรหรือเครื่องจักรชิ้นหนึ่ง แต่ต้องพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เต็มตามศักยภาพใน ทุกมิติ

พระสมุห์สุรเชษฐ์ หนูเอี่ยม (2554) ได้กล่าวถึง เสาหลักทางการศึกษาตามรายงานขององค์การยูเนสโก นี้ มิใช่เป็นเรื่องใหม่เลยสำหรับระบบการศึกษาไทย ทั้งนี้หากเรามองย้อนไปถึงระบบการศึกษาของไทยในอดีต ที่การศึกษาไทยยึดหลักการศึกษาตามแนวพระพุทธศาสนา จะพบว่าการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้ครบทั้ง 4 ด้าน นี้ เป็นการศึกษิตตามหลักพระพุทธศาสนา กล่าว คือ

1) กายภาวนา คือ การศึกษาเพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย เพื่อให้มีทักษะในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ตามแนวหัตถศึกษา

2) ศิลภาวนา คือ การศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสังคม เพื่อปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ อยู่ในสังคมได้ รู้จัก บริหารจัดการที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมตามแนวจริยศึกษา

3) จิตภาวนา คือ การศึกษาเพื่อพัฒนาทางจิต เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ไม่ดูถูกตนเอง ไม่ดูถูก ท้องถิ่น มีสุขภาพจิตดี มีความสุขตามสมควรแก่ฐานะ จัดเป็นสุขศึกษาที่เน้นทั้งสุขกายและสุขใจ

4) ปัญญาภาวณา คือ การพัฒนาทางปัญญา เพื่อให้มีอิสระทางความคิด ได้แก่การคิดเป็นตามหลัก โยนิโสมนสิการ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา มีความรู้พอเพียงต่อการแก้ไขปัญหา กล่าวคือ การมีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต เทียบได้กับพุทธิศึกษา

ความคาดหวังอันจะเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมไปสู่เป้าหมายดังกล่าวก็คือ “การศึกษา” ซึ่งเป็นกลไก สำคัญและจำเป็นที่สุด รากฐานของการศึกษาที่วางอยู่บนฐานที่ถูกต้องจึงเป็นปัจจัยหลักในการผลักดันสังคมให้ ก้าวไปสู่ความสำเร็จคืออุดมคติที่วางไว้ เมื่อพิจารณาระบบการศึกษาของสังคมไทยปัจจุบัน จะพบว่ายังอยู่ ห่างไกลจากจุดประสงค์ของการศึกษาดังกล่าว อันสืบเนื่องมาจากความบกพร่องหรือความล้มเหลวทาง การศึกษาหลายประการด้วยกันที่ปลูกฝังให้แก่ผู้ศึกษา เช่น เป้าหมายของการศึกษาคือความเป็นเลิศทาง วิชาการ (เน้นความรู้แต่ขาดจริยธรรม) ความเชื่อ และค่านิยม โดยเฉพาะเรื่องค่านิยมทางการศึกษาใน สังคมไทยนั้น ถือว่ามีความบกพร่องประสบความล้มเหลว ถึงจุดที่จะต้องแก้ไข

2. ความสำคัญของเทคโนโลยีต่อการศึกษาไทย

ปัจจุบันโลกได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วส่งผลให้เทคโนโลยีต่างๆได้ก้าวหน้าตามไปด้วย การศึกษาต้อง ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีเป็นแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลในลักษณะต่างๆ ได้ เช่น การค้นหาหนังสือ บทความ ความรู้ วารสาร เอกสารทางวิชาการบนอินเทอร์เน็ต หากทุกพื้นที่มี โครงสร้างพื้นฐาน ระบบเครือข่ายพร้อม ไม่ว่าจะอยู่ในสถานที่ใดก็ตาม โรงเรียนต่างจังหวัด โรงเรียนในเมือง โรงเรียนในต่างประเทศ

เทคโนโลยีจะช่วยเปิดโอกาสให้ผู้สอน อาจารย์ นักเรียนและนักศึกษา สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล ค้นคว้า “ห้องสมุดโลก” (Library of the World) ได้ เทคโนโลยีช่วยพัฒนาการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ตั้งแต่มีบริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) บริการสื่อสังคมออนไลน์ ระบบการจัดการเรียนการสอน ออนไลน์ ฯลฯ เพิ่มมากขึ้นในระบบการศึกษาทั้งที่เป็น การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้สอน ผู้สอนกับผู้เรียน และ ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง ระบบการสื่อสารนี้เองจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม เกิด การระดมสมอง ปรัชญาหารือกันในเชิงวิชาการสร้างสรรค์ ตลอดจนการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในและ ต่างประเทศ และเทคโนโลยียังช่วยเปลี่ยนบทบาทระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยเปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้สอน” กลายเป็น “ผู้แนะนำ หรือ ผู้อำนวยความสะดวก” มากขึ้น ผู้เรียนจะมีทักษะการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) เพราะปัจจุบันความรู้ได้อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว ผู้เรียนสามารถค้นคว้าความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความ คล่องแคล่ว โดยผู้สอนจะต้องมีการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี จะต้องมีการวางแผนการ “ชี้แนะ” หรือ “อำนวยความสะดวก” เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนส่งผลต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้จากที่ผู้สอนเป็นผู้ให้ความรู้เป็นเรียนรู้วิธีการเรียน (learning how to learn) ซึ่งจะ ส่งผลให้เกิดความกระตือรือร้นและเกิดทักษะการเรียนรู้เชิงรุกต่อไป

การศึกษาไทยใน พ.ศ. 2560 เป็นการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาชาติแต่ปัจจุบันยังพบความเหลื่อมล้ำ ทางด้านการศึกษาสูงมาก ประชาชนต้องการให้มีการจัดการศึกษาในทุกระดับ ตั้งแต่ (1) การศึกษาเพื่อให้อ่าน

ออกเขียนได้ (2) การศึกษาเพื่อออกไปรับใช้ราชการ (3) การศึกษาเพื่อออกไปประกอบอาชีพ (4) การศึกษาเพื่อให้ได้ปริญญา (5) การศึกษาเพื่อให้เป็นคนที่สมบูรณ์ และ (6) การศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพความเป็นเลิศของมนุษย์ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ต่างกัน เช่น เศรษฐกิจ รายได้ อาชีพ การศึกษา การเมือง การปกครอง ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและวิถีในการดำเนินชีวิตก็มีความแตกต่างกัน ซึ่งรายละเอียดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี จะได้กล่าวต่อไปในตอน ที่ 12.3

2.1 เทคโนโลยีกับนวัตกรรมทางการศึกษาทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ดังนี้

1) ความเจริญอย่างรวดเร็วทางด้านวิชาการต่าง ๆ ของโลก ส่งผลให้เกิดวิทยาการใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ได้ถูกสร้างขึ้นมารับใช้การทำงานของมนุษย์ ช่วยให้ผู้ที่มีความสะดวกสบายมากขึ้น ส่งผลต่อการปรับตัวของหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อเนื่องไปยังปัญหาการเรียนการสอน ปริมาณเนื้อหาความรู้ใหม่ๆ มีมากมาย ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงต้องเลือกใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ มาช่วยในการจัดการกับปริมาณข้อมูลโดยจัดเก็บลงในระบบคลาวด์หรือระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม จะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคเทคโนโลยี ผู้เรียนและผู้สอนรู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมากขึ้น การเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการจดจำ หรือบันทึกงานย่อมส่งผลให้ไม่ได้ฝึกให้ถูกจดจำแต่ได้ถูกฝึกให้คิดวิเคราะห์มากขึ้น

3) ลักษณะทางสังคมสารสนเทศหรือสังคมข้อมูลข่าวสารออนไลน์ต่างๆ เป็นผลมาจากการพัฒนาการด้านเทคโนโลยีเครือข่าย คอมพิวเตอร์ โทรคมนาคม ทำให้ข้อมูลข่าวสารทุกรูปแบบ คือ เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ฯลฯ สามารถส่งข้อมูลหรือแชร์ระหว่างกันได้อย่างรวดเร็วทั่วทุกมุมโลก

Nattarika ได้กล่าวถึง ความสำคัญ บทบาท และประโยชน์ของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาดังนี้³

2.2 ความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

นวัตกรรมมีความสำคัญต่อการศึกษา คือ

- 1) เพื่อให้ทันสมัยต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- 2) นวัตกรรมช่วยแก้ไขปัญหาทางการศึกษา ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) นวัตกรรมช่วยให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรที่ทันสมัย มีการผลิตสื่อใหม่ๆ เพิ่มขึ้นมาเป็นจำนวนมาก
- 4) นวัตกรรมช่วยให้มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ โดยใช้ระยะเวลาสั้นลง
- 5) นวัตกรรมช่วยให้การจัดการบริหารงานต่างๆ ทางการศึกษาเป็นระบบมากขึ้น
- 6) นวัตกรรมช่วยให้เกิดทรัพยากรการเรียนรู้มากขึ้น

³ Nattarika. (2559). ความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <https://nattarikablog.wordpress.com/2016/02/15/ความสำคัญของนวัตกรรมแล/>

2.3 บทบาทของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

- 1) นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาทำให้การจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้รอบกว้างขวาง ผู้สอนมีเวลาให้ผู้เรียนมากขึ้น ใช้การติดต่อสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ทั้งแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลา
- 2) นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษายุคใหม่ สามารถตอบสนองความแตกต่างของลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความต้องการ การเรียนยุคใหม่จะมีการปรับรูปแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียนได้โดยอัตโนมัติ กล่าวคือนวัตกรรมและระบบใหม่จะมีความเป็นอัจฉริยะมากขึ้น
- 3) นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา อาศัยหลักการการจัดการศึกษาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การจัดการศึกษามีระบบและเป็นขั้นตอนอย่างชัดเจน
- 4) นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาช่วยให้การจัดการศึกษาดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนสามารถเห็นสื่อการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงของจริงมาก เช่น การใช้ภาพถ่ายหรือวิดีโอ 360 องศา การใช้สื่อภาพสามมิติเสมือนจริง ระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เป็นต้น
- 5) นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาทำให้เปิดโอกาสทางการศึกษา การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตลอดชีวิต โดยปัจจุบันแต่ละประเทศทั่วโลกได้มีระบบการเรียนการสอนออนไลน์ในระบบเปิดมหาชน (MOOC: Massive Open Online Course) สำหรับประเทศไทยโครงการนี้เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย กับมหาวิทยาลัยต่างๆในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย

2.4 ประโยชน์ของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการจัดการศึกษา

- การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาไปใช้ในการจัดการศึกษากับผู้เรียน มีประโยชน์ ดังนี้
- 1) ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาหลักในบทเรียนได้ง่ายยิ่งขึ้น เพราะสื่อสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นรูปธรรมมากขึ้น
  - 2) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีชีวิตชีวามากขึ้น เพราะรูปแบบสื่อออนไลน์ในปัจจุบันสามารถออกแบบให้บทเรียนหรือสื่อมีการโต้ตอบ (interactive) กับผู้เรียนได้
  - 3) ผู้สอนสามารถบันทึกการสอนเก็บไว้ใช้สอนเนื้อหาเดิมๆ กับกลุ่มผู้เรียนใหม่ได้ ทำให้ประหยัดเวลาในการสอน แต่ผู้สอนก็ต้องคำนึงถึงความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ด้วย โดยมีการปรับเนื้อหาให้ทันสมัยอยู่เสมอ
  - 4) ผู้เรียนและผู้สอนสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการเดินทางมาพบปะแบบเผชิญหน้ากัน ลดการใช้งานกระดาษ ไม่ต้องสำเนาเอกสารประกอบการเรียนออกมา ผู้เรียนสามารถศึกษาจากเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ได้
  - 5) ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งที่ผู้สอนสอนได้

6) ผู้สอน ผู้เรียน นักวิชาการตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทำให้เกิดการขยายและต่อยอดองค์ความรู้ทางวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ

7) นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาช่วยลดปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล

8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้เปิดโอกาสทางการเรียนให้กับผู้เรียนได้เรียนอย่างทั่วถึง

9) นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาช่วยให้คนทุกอาชีพ ทุกวัยเกิดการปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว

10) ผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้เวลาว่างในการเรียนรู้สิ่งที่ต้องการได้อย่างง่าย สะดวกและรวดเร็ว

สรุปการศึกษา หมายถึง การพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมโดยนำความรู้ ความสามารถและคุณธรรมนั้นไปใช้ในเชิงสร้างสรรค์แล้วเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ความสมบูรณ์ทางการศึกษาประกอบด้วย 4 ประการ คือ การศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ภาพ เทคโนโลยีช่วยเปิดโอกาสให้ผู้สอน อาจารย์ นักเรียนและนักศึกษา บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลเพื่อการค้นคว้าได้ เทคโนโลยีช่วยให้นักเรียน พัฒนารูปแบบการสื่อสารต่างๆ เช่น บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) บริการสื่อสังคมออนไลน์ ระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ฯลฯ

กิจกรรม 10.1.2

จงอธิบายความสมบูรณ์ทางการศึกษาว่าประกอบไปด้วยสิ่งใดบ้าง

แนวตอบกิจกรรม 10.1.2

ความสมบูรณ์ทางการศึกษาประกอบด้วย 4 ประการ คือ 1) การศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ 2) การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพ 3) การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และ 4) การศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ภาพ

เรื่องที่ 10.1.3

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กับการศึกษา

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) หรือ ยูเนสโก (UNESCO) เป็นองค์การที่ก่อตั้งเมื่อ ค.ศ.1945 เพื่อเป็นกำลังในการช่วยเหลือภารกิจขององค์การสหประชาชาติ แก้ไขปัญหาและสาเหตุต่างๆที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง และก่อเกิดสงคราม เป็นองค์การที่รวมกลุ่มผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านต่างๆ ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม ศิลปะ การศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน แม้ว่าทุก ๆ ชาติในทั่วโลกจะมีความแตกต่างกันทางด้านเชื้อชาติ ภาษา สังคม วัฒนธรรมและระดับการศึกษา⁴

องค์การยูเนสโกมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างชาติต่างๆ ให้เกิดการยอมรับระบบสังคมวัฒนธรรม ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ แนวคิดและผลงานต่างๆ ศิลปะร่วมกันและกัน กำจัดความไม่รู้ให้หายไปจากวิถีชีวิตของมนุษย์แต่ละชาติ เพราะสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ความไม่ยุติธรรม และนำไปสู่สงครามได้ในอนาคต ภารกิจหลักขององค์การยูเนสโกได้ครอบคลุมและส่งเสริมทางด้านการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ วัฒนธรรมและการสื่อสารเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศในสมาชิก โดยมีโครงสร้างที่มุ่งเน้น 3 ด้าน ได้แก่

1. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับทุกคนในโลก เพื่อให้มนุษย์ได้มีทักษะการรู้หนังสือ อ่านออก เขียนได้ จัดการบริการการศึกษาให้กับผู้ใหญ่ที่เรียนจบระดับประถมศึกษาแล้ว ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ต่อเนื่อง เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กผู้ด้อยโอกาส กลุ่มสตรี ชนกลุ่มน้อย คนชายขอบ ผู้ขาดการศึกษา คนยากจน
2. ปรับปรุงคุณภาพและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาทางสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และยั่งยืน
3. อำนวยความสะดวกในการร่วมมือเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมอันล้ำค่า

⁴ สำนักงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2546). องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก http://www.bic.moe.go.th/newth/index.php?option=com_

1. ความเป็นมาขององค์การยูเนสโกในประเทศไทย

สำหรับในประเทศไทย ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การยูเนสโกเมื่อ พ.ศ.2492 เป็นประเทศลำดับที่ 49 (3 ปีหลังจากการจัดตั้งองค์การ) หลังจากนั้นสมาชิกรัฐบาลไทย นำโดยคณะรัฐมนตรีว่าได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นที่เรียกว่า คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และหน่วยงานเพื่อประสานงานเกี่ยวกับยูเนสโก คือ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ เป็นไปตามธรรมนูญขององค์การยูเนสโก ที่กำหนดให้รัฐมีสมาชิกมีหน่วยเพื่อประสานงานกับองค์การในฐานะตัวแทนรัฐบาลและหน่วยงานสำคัญต่างๆ ของประเทศไทย โดยปัจจุบันนี้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งชาติของประเทศไทย ตั้งอยู่ที่สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ⁵

ตำแหน่งต่างๆ ในคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ประกอบด้วย

- ประธาน (Chairperson) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- รองประธาน (Vice-Chairperson) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- เลขาธิการ (Secretary-General) รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ฝ่ายต่างประเทศ)
- รองเลขาธิการ (Vice Secretary-General) ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

2. นโยบายการศึกษาในประเทศไทย

สำนักงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงนโยบายการศึกษาในประเทศ มีดังนี้⁶

2.1 การพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา จะใช้หลักการแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจไปให้ท้องถิ่นช่วยกันบริหารและปกครอง ให้ยึดถือความต้องการหลักของส่วนรวมโดยสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาและส่งเสริมให้มีการแข่งขันของประเทศเพื่อให้เกิดความมั่นคงยั่งยืนในระบบการศึกษาไทย

⁵ อุษา กัลลประวิทย์. (มปป). องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และการดำเนินงานของประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <http://www.oap.go.th/images/documents/resources/articles/general/องค์การการศึกษา%20วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติและประเทศไทย.pdf>.

⁶ สำนักงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2558). นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2558. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก http://www.bic.moe.go.th/newth/images/stories/pdf/policymoe58_18-9-2557.pdf.

2.2 การสร้างโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย ส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมและเป็นธรรมโดยน้อมนำแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้มืออย่างเท่าเทียม

2.3 การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา เป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทำงานควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สร้างวินัย ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การมีจิตสาธารณะ ตระหนักถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ให้ความรู้ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย เคารพความเห็น สิทธิเสรีภาพทั้งของตนเองและผู้อื่น ยอมรับในความแตกต่างทางความคิด อุดมการณ์ ความเชื่อ และร่วมกันเห็นคุณค่าและสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของไทย

2.4 การส่งเสริมและยกสถานะให้ครูเป็นบุคลากรหลักในระบบการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงในสังคม เป็นบุคลากรที่ควรได้รับการยกย่องสำหรับแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ให้เป็นผู้ที่มีภูมิความรู้และมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ให้เป็นบุคลากรที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

2.5 การบริหารและการปฏิบัติราชการกระทรวงในทุกๆระดับ มีการให้ความสำคัญบูรณาการกับการปฏิบัติของทุกหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีการประสานสอดคล้องกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ตลอดจนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน ตลอดจนให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางด้านการศึกษาให้มีความถูกต้องรวดเร็ว ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

องค์การยูเนสโกมีนโยบายและแผนงานที่จะสร้างระบบการศึกษาที่ยั่งยืนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสนับสนุนยุทธศาสตร์แห่งชาติให้เปิดโอกาสการศึกษาให้มีความเท่าเทียมกัน แม้ว่าในหลายประเทศจะมีข้อจำกัดทางด้านการเงิน ทางยูเนสโกจะให้ความช่วยเหลือทางด้านวิเคราะห์นโยบายทางด้านการศึกษา การออกแบบการพัฒนาภาคการศึกษา การช่วยระดมทุนจากหน่วยงานต่างๆ โดยมีการลำดับความสำคัญ จากปฏิรูปหลักสูตรนโยบายทางด้านการศึกษาโดยเน้นไปที่ครูและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

ตั้งแต่ ค.ศ. 1946 องค์การยูเนสโกได้มีความพยายามส่งเสริมเรื่อง การรู้หนังสือ (literacy) สำหรับทุกคน เพราะการรู้หนังสือเป็นทักษะของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การรู้หนังสือจะช่วยให้มนุษย์ก่อเกิดการพัฒนาตนเองและสังคมร่วมกันได้ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อันจะเป็นส่วนช่วยให้ตลาดแรงงาน สุขภาพเด็กและครอบครัวมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลดความยากจน อันจะเป็นการขยายโอกาสที่ดีให้กับชีวิตต่อไป การรู้หนังสือเป็นเครื่องมือพื้นฐานหนึ่งในการบ่งชี้ความเข้าใจ ในการตีความ การสื่อสารในโลกดิจิทัล ซึ่งมีข้อความเป็นสื่อในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันยังคงมีเด็กและเยาวชนอย่าง

น้อย 750 ล้านคนที่ยังไม่สามารถอ่านออกและเขียนได้ ซึ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนไม่สามารถเข้าร่วมชุมชนและสังคมของตนได้ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิต และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนใน ค.ศ. 2030 องค์กรยูเนสโกจะส่งเสริมการรู้หนังสือให้เกิดขึ้นในเด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ เพราะองค์กรยูเนสโกมีความคิดพื้นฐานที่เชื่อว่าจะสร้างรากฐานการศึกษาให้มีความแข็งแกร่งได้จะต้องเริ่มต้นที่เด็กปฐมวัย และให้การศึกษาระดับพื้นฐานที่มีคุณภาพสำหรับเด็กทุกคน ให้เยาวชนและผู้ใหญ่ที่ขาดทักษะการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานมีสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ดีขึ้น

กิจกรรม 10.1.3

นโยบายสำคัญที่องค์กรยูเนสโกได้มีการพยายามส่งเสริมให้มนุษย์เกิดสิ่งใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

แนวตอบกิจกรรม 10.1.3

องค์กรยูเนสโกได้มีการพยายามส่งเสริมเน้นให้มนุษย์มีการศึกษาที่ดีขึ้น โดยการส่งเสริมเรื่อง การรู้หนังสือ สำหรับทุกคน เพราะการรู้หนังสือเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและยังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วย

เรื่องที่ 10.1.4

การศึกษาในประเทศฟินแลนด์

ฟินแลนด์เป็นประเทศเล็ก ๆ ประเทศหนึ่งในทวีปยุโรปตอนบน ที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติว่ามีประชากรที่มีพื้นฐานด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจน้อย มีการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืนและจริงจัง ส่งผลให้ประชากรที่ประเทศนี้มีคุณภาพ จากการสำรวจการประเมินผลดัชนีชี้วัดทางการศึกษาล่าสุดที่ชื่อ PISA (Program for International Student Assessment) ผลคือ นักเรียนในประเทศนี้ได้รับการจัดอันดับให้เป็น “นักเรียนที่มีคุณภาพในระดับโลก” โดยมีการประเมินจากการจบการศึกษาภาคบังคับของนักเรียนจำนวน 65 ประเทศ⁷

การศึกษาในประเทศฟินแลนด์จะให้เด็กเริ่มเรียนเมื่ออายุ 6-7 ขวบ ไม่เน้นให้เด็กเรียนระดับอนุบาล แต่เน้นให้เด็กในช่วงระดับปฐมวัยมีเวลาอยู่กับพ่อแม่และครอบครัวมากที่สุด ครอบครัวสามารถให้ความรักความอบอุ่น ให้เด็กได้รู้วัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิม ได้ดีกว่าอยู่ที่โรงเรียนอนุบาล ในระดับการศึกษาปฐมวัยที่ประเทศฟินแลนด์จะมีการเปิด Daycare เพื่อให้เด็กระดับ 8 เดือน ถึง 5 ปี โดย Daycare จะต้องมีส่วนให้เด็กวิ่งเล่นได้และที่สำคัญเปิดบริการฟรี สถานที่ Daycare จะได้รับเงินสนับสนุนจากเทศบาลเมือง และทางเทศบาลเมืองก็จะมีกรมคุมตรวจ Daycare ที่อยู่ต่าง ๆ อยู่เป็นระยะ ในระดับประถมศึกษาเด็กจะเรียนไม่เกินวันละ 5 ชั่วโมง เวลาที่เหลือจากนั้นจะให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมตามที่ตนเองสนใจ เพราะการเรียนมากจะมีความเชื่อว่าทำให้เด็กเครียดและเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน ห้องเรียนเด็กนักเรียนในจะมีการกำหนดห้องเรียนละ 12 คน สูงสุดได้ไม่เกิน 20 คน ถ้าเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงจะจำกัดจำนวนเด็กนักเรียนให้น้อยลง เพราะที่นี้จะเน้นการพัฒนาตามความแตกต่างของศักยภาพของเด็กแต่ละคน ประเทศฟินแลนด์เน้นการพัฒนาคน เพื่อให้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต การดูแลเด็กเป็นรายบุคคลจึงมีความสำคัญมาก การศึกษาในประเทศฟินแลนด์เป็นการเรียนเพื่อการพัฒนาตามความสามารถของแต่ละบุคคล ไม่ใช่การนำคนมาแข่งขันกัน ที่นี้จึงไม่มีการใช้เกรดเฉลี่ยมาเป็นเครื่องมือหรือเกณฑ์ในการแบ่งแยกเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจหรือความรู้สึกไม่ดีกับเด็ก แต่กระบวนการเรียนการสอนของที่นี่จะเน้นความรู้ความเข้าใจให้กับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้มากกว่า

จากที่กล่าวมาทำให้การศึกษาในประเทศฟินแลนด์มีความเชื่อว่าแต่ละโรงเรียนมีจุดประสงค์และเป้าหมายที่แตกต่างกัน ประเทศนี้จึงไม่ใช่ข้อสอบมาตรฐานกลางของประเทศในการวัดและประเมินผลนักเรียนทุก ๆ คน ยิ่งไปกว่านั้นระบบการบริหารงานโรงเรียนที่ประเทศนี้จะใช้การจ้างผู้อำนวยการมาบริหารงานต่าง ๆ ของโรงเรียน และให้กรรมการโรงเรียนเป็นผู้ดูแล ถ้าผลงานทางการศึกษาทุกอย่างไม่ดี ก็สามารถเลิกจ้างได้

⁷ Advice for you. (2560). *ทำไมฟินแลนด์ถึงเป็นประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดในโลก*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <http://www.adviceforyou.co.th/articles/98-education/357-finland-education>

ที่นี้ไม่ได้ใช้ระบบราชการ ดังนั้นกระบวนการคัดเลือกผู้บริหารมาบริหารงานโรงเรียนจะต้องไม่ได้มาจากอายุงานราชการ ไม่ได้มาจากการที่สอนคนเก่ง แต่ผู้บริหารจะต้องมาจากคนที่มีความสามารถทางการบริหารงานจริงๆ

สิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ช่วยให้การศึกษาของประเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องก็คือครู ครูที่ประเทศฟินแลนด์คือครูที่มีความตั้งใจอยากเป็นครูจริงๆ คนที่เก่งที่สุดของประเทศจะมากัดเลือกเป็นครู ครูเป็นที่ยอมรับมาก ไม่แตกต่างจากแพทย์ หรือทนายความ ระบบการศึกษาได้กำหนดให้อาจารย์ประจำชั้นจะต้องจบการศึกษาในวิชาที่ตนเองสอนก่อน แล้วจะต้องมาศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางด้านศาสตร์การสอน และยังต้องมีข้อกำหนดพิเศษอื่นๆ เช่น แนะแนว การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ เป็นต้น โดยกฎหมายการศึกษาของฟินแลนด์ได้กำหนดให้เด็กทุกคนต้องเรียนภาคการศึกษาบังคับถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Grade9) โดยมีรัฐบาลเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณถึงร้อยละ 85 และพบจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว ถ้าใครไม่อยากจะเรียนต่อก็ได้ ส่วนใครอยากเรียนต่อรัฐจะเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณการศึกษาให้ผู้เรียนเกือบทั้งหมด ยกเว้นการใช้จ่ายอุปกรณ์การเรียน

กิจกรรม 10.1.4

จงอธิบายถึงระบบการศึกษาในประเทศฟินแลนด์

แนวตอบกิจกรรม 10.1.4

ระบบการศึกษาในฟินแลนด์เป็นระบบที่เน้นให้เด็กในช่วงระดับปฐมวัยมีเวลาอยู่กับพ่อแม่และครอบครัวมากที่สุด ครอบครัวสามารถให้ความรักความอบอุ่น ให้เด็กได้รู้วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ได้ดีที่อยู๋ที่โรงเรียนอนุบาล ประเทศนี้จึงไม่ใช่ข้อสอบมาตรฐานกลางของประเทศในการวัดและประเมินผลนักเรียนทุกๆ คน ครูที่ฟินแลนด์คือครูที่มีความตั้งใจอยากเป็นครูจริงๆ คนที่เก่งที่สุดของประเทศจะมากัดเลือกเป็นครู

ตอนที่ 10.2

สถานการณ์การเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีกับการพัฒนามนุษย์ ในบริบทโลก

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 10.2 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

- 10.2.1 สถานการณ์การเข้าถึงการศึกษากับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก
- 10.2.2 สถานการณ์การเข้าถึงเทคโนโลยีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก

แนวคิด

1. สถานการณ์การเข้าถึงการศึกษากับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงการศึกษา ประกอบด้วยสถิติการศึกษาต่างๆ เช่น จำนวนนักเรียน อัตราส่วนนักเรียน การพัฒนากำลังคน เป็นต้น และเกณฑ์ในการเข้าถึงการศึกษา เช่น จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย ภูมิภาคที่มีจำนวนการศึกษาเฉลี่ยต่ำสุด บริบทของพื้นที่เมืองและนอกเมือง
2. สถานการณ์การเข้าถึงเทคโนโลยีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการรายงานผลในประเด็นต่างๆ ดังนี้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารของประชากร ลักษณะพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ 10.2 แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายสถานการณ์การเข้าถึงการศึกษากับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลกได้
2. อธิบายสถานการณ์การเข้าถึงเทคโนโลยีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลกได้

เรื่องที่ 10.2.1

สถานการณ์การเข้าถึงการศึกษากับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก

สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2557-2558

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำสถิติการศึกษาของประเทศไทยปีการศึกษา 2557-2558 เพื่อใช้สำหรับการวางแผนและพัฒนาการศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งสถิติดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์การเข้าถึงการศึกษาที่น่าสนใจ ได้แก่ 1) จำนวนนักเรียน นักศึกษาในระบบ 2) จำนวนนักเรียน นักศึกษารายชั้นต่อประชากรในระบบโรงเรียน 3) อัตราส่วนนักเรียน นักศึกษาต่อประชากร 4) อัตราการเรียนต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 5) อัตราการคงอยู่ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6) การพัฒนากำลังคนสายอาชีพ และ 7) งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้⁸

1. จำนวนนักเรียน นักศึกษาในระบบปีการศึกษา 2558 อายุ 3-21 ปี มีจำนวน 31.1 ล้านคน (ไม่รวม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2557 เล็กน้อยประมาณ 2 หมื่นคน โดยทุกระดับการศึกษามีจำนวนนักเรียนลดลงเล็กน้อย ยกเว้นนักเรียนในระดับประถมศึกษาและอุดมศึกษา สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายยังมีนักเรียนที่ไม่ได้รับการศึกษาถึงร้อยละ 11.4 หรือประมาณ 3 แสนคน การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายยังมีนักเรียนที่ไม่ได้รับการศึกษาถึงร้อยละ 27 หรือประมาณ 7 แสนคน ที่ต้องติดตามกลับเข้ามาในระบบการศึกษาหรือส่งเสริมให้เรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีหลักสูตรรองรับต่อความต้องการของผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ และดัชนีความเสมอภาคทางเพศมีค่าเข้าใกล้ค่า 1.0 หรือมีจำนวนนักเรียนหญิงชายไม่แตกต่างกัน ยกเว้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีจำนวนผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย

⁸ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2557-2558*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.

การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี (อายุ 6-14 ปี) ปีการศึกษา 2558 มีจำนวนนักเรียน 7.2 ล้านคน จากประชากรทั้งหมด 7.4 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 96.5 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2557 ร้อยละ 2.0

ระดับก่อนประถมศึกษา 3-5 ปี	ระดับประถมศึกษา 6-11 ปี	ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น 12-14 ปี	ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย 15-17 ปี
2.3 ล้านคน	4.8 ล้านคน	2.6 ล้านคน	2.7 ล้านคน
118.3% 2.7 ล้านคน GPI = 0.93	100.9% 4.9 ล้านคน GPI = 1.07	88.3% 2.3 ล้านคน GPI = 1.00	72.7% 2.0 ล้านคน GPI = 1.16 สามัญ อาชีวะ 48.99% 23.8% 1.3 ล้านคน 0.7 ล้านคน
		0.3% 8,512 คน	0.2% 5,650 คน
		11.4% 0.3 ล้านคน	27.1% 0.7 ล้านคน
	ประชากร นักเรียนในระบบ		นักเรียนที่ไม่ได้รับ การศึกษา นักเรียนนอกระบบ

หมายเหตุ: อัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรที่เกินร้อยละ 100 เนื่องจากมีจำนวนเด็กนอกช่วงอายุนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา รวมศูนย์พัฒนาเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ขวบปนอยู่

GPI (Gender Parity Index) คือ อัตราการเสมอภาคทางเพศ ถ้าน้อยกว่า 1 ชายมากกว่าหญิง

ภาพที่ 10.1 แสดงจำนวนประชากร จำนวนนักเรียน นักศึกษาในระบบ นอกระบบ ที่ไม่ได้รับการศึกษา และดัชนีความเสมอภาคทางเพศ (GPI) ปีการศึกษา 2558

2. จำนวนนักเรียน นักศึกษารายชั้นต่อประชากรในระบบโรงเรียน ปีการศึกษา 2558 มีอัตราส่วนที่สูงในระดับประถมศึกษา และน้อยลงในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยอัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรในระดับประถมศึกษาที่อายุ 6-11 ปี เกินร้อยละ 95 ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่อายุ 12-14 ปี เกินร้อยละ 75 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่อายุ 15-17 ปี เกินร้อยละ 70 และอัตราส่วนนักเรียนนักศึกษาต่อประชากรใน

ระดับอุดมศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีถึงร้อยละ 68 โดยเพศหญิงมีอัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรสูงกว่าเพศชาย ดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

อัตราส่วนนักเรียนต่อประชากร ปีการศึกษา 2558 มีอัตราสูงในระดับประถมศึกษา และน้อยลงในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

	ชาย	หญิง	อายุโดยเฉลี่ย (ปี)
อุดมศึกษาปี 1			18
ม.6/ปวช.3			17
ม.5/ปวช.2			16
ม.4/ปวช.1			15
ม.3			14
ม.2			13
ม.1			12
ป.6			11
ป.5			10
ป.4			9
ป.3			8
ป.2			7
ป.1			6
เด็กเล็ก/อ.3			5
อ.2			4
ศูนย์พัฒนาเด็ก/ อ.1			3
	600,000	400,000	200,000
			0
			200,000
			400,000
	600,0000 (คน)		

จำนวนประชากรวัยเรียน   จำนวนนักเรียน

หมายเหตุ: 1. ไม่รวมการศึกษานอกระบบโรงเรียน การศึกษาเฉพาะทางและการศึกษาของสงฆ์และคฤหัสถ์
2. ข้อมูลประชากรใช้จากรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2555-2583 และรวมประชากรไม่ใช่สัญชาติไทยที่ราชอาณาจักร ที่จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และจากสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2553 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาพที่ 10.2 แสดงแผนภูมิพีระมิดการศึกษา ปีการศึกษา 2558

จำนวนนักเรียน นักศึกษารายชั้นต่อไปต่อประชากรในระบบโรงเรียน ปีการศึกษา 2558

3. อัตราส่วนนักเรียน นักศึกษาต่อประชากรปีการศึกษา 2558 สูงกว่าปีการศึกษา 2557 ทุกระดับการศึกษา ยกเว้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีอัตราส่วนลดลงประมาณร้อยละ 2 และมีเพิ่มมากที่สุดถึงระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2 แต่อย่างไรก็ตามอัตราส่วนนักเรียนในระดับอนุบาลไม่ได้รวมนักเรียนที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ยังมีนักเรียน 3 ขวบป็นอยู่ที่ทำให้อัตราส่วนยังดูน้อย แต่รัฐบาลได้มีการสนับสนุนการศึกษาในระดับอนุบาล เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนเข้าสู่ในระดับประถมศึกษา

4. อัตราการเรียนต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีการศึกษา 2557 ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา 2558 สูงถึงร้อยละ 101.3 นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในปีการศึกษา 2557 ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2558 สูงถึงร้อยละ 98.7 โดยศึกษาต่อในสายสามัญศึกษามากกว่าสายอาชีวศึกษา และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2557 ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2558 ร้อยละ 95.0

5. อัตราการคงอยู่ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2557 เริ่มจากการเข้ารับการศึกษาตั้งแต่ ป.1 ปีการศึกษา 2546 ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6/ปวช.3) ปีการศึกษา 2557 คงอยู่ร้อยละ 66.4 โดยมีอัตราการคงอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1) ในปีการศึกษา 2552 ร้อยละ 89.5 และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4/ปวช.3) ในปีการศึกษา 2555 ร้อยละ 74.5 โดยช่วงที่มีการเลื่อนชั้นจากการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการตกหล่นของนักเรียนมากที่สุด และอัตราการคงอยู่ของนักเรียนตั้งแต่เริ่มจาก ป.1 ปีการศึกษา 2546 ถึงระดับอุดมศึกษาปี 1 ปีการศึกษา 2558 คงเหลือเพียงร้อยละ 61.4

6. การพัฒนากำลังคนสายอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่รัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายในการเพิ่มสัดส่วน นักเรียนสายอาชีวะให้สูงขึ้น แต่ในทางกลับกัน สัดส่วนนักเรียนสายอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 ที่อยู่ร้อยละ 39.8 ลดลงอย่างต่อเนื่องและคงที่ในปีการศึกษา 2556-2558 เหลือประมาณร้อยละ 33.0 ทั้งนี้ ปีการศึกษา 2558 สัดส่วนนักเรียนสายสามัญต่ออาชีวะอยู่ที่ร้อยละ 67.3 ต่อ 32.7 แต่อย่างไรก็ตามมีปัจจัยหลายอย่างในการเพิ่มสัดส่วนนักเรียนสายอาชีวะให้สูงขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มสถานศึกษาสายอาชีวะให้มากขึ้น (สถานศึกษาอาชีวะมีจำนวน 875 แห่ง ในขณะที่สถานศึกษาสายสามัญมีจำนวน 3,634 แห่ง) การปรับเปลี่ยนค่านิยมของผู้ปกครอง การสร้างภาพลักษณ์ต่อการเป็นนักเรียนสายอาชีวะ และเส้นทางสายอาชีพที่พร้อมรองรับเมื่อสำเร็จการศึกษา เป็นต้น

สัดส่วนนักเรียนสายสามัญต่ออาชีพอยู่ที่ร้อยละ 67.3 ต่อ 32.7

สัดส่วนนักเรียนสายอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 ที่อยู่ร้อยละ 39.8

ลดลงอย่างต่อเนื่องเหลือประมาณร้อยละ 32.7

60.2	61.2	62.3	63.4	64.6	65.8	67.3	67.7	67.3
39.8	38.8	37.7	36.6	35.4	34.2	32.7	32.3	32.7
2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558

ภาพที่ 10.3 แสดงสัดส่วนนักเรียนสายสามัญ : สายอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2550-2558

7. งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษา ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2549-2559 มีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นเดียวกับจำนวนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด โดยที่ร้อยละของงบประมาณด้านการศึกษาต่องบประมาณรายจ่ายทั้งหมด มากที่สุดในปี 2552 และในปี 2559 ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2556 ในขณะที่ร้อยละของงบประมาณด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มากที่สุดในปี 2550 และในปี 2559 ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2556 เช่นเดียวกัน

นอกจากข้อมูลสถิติการศึกษาของประเทศไทยปีการศึกษา 2557-2558 ข้างต้นแล้วยังพบข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสทางการเข้าถึงการศึกษาว่ามีอัตราการลดลงตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยพิจารณาจากอัตราการเข้าเรียนสุทธิ โดยระดับประถมศึกษามีการเข้าเรียนถึงร้อยละ 87.2 รองลงมาคือ ระดับอนุบาล ร้อยละ 69.4 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 66.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย (รวม ปวช.) ร้อยละ 57.7 และระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 24.9 ตามลำดับ⁹ โดยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีอัตราการเข้าเรียนในระดับมัธยมต้น มัธยมปลาย และอุดมศึกษามากที่สุด

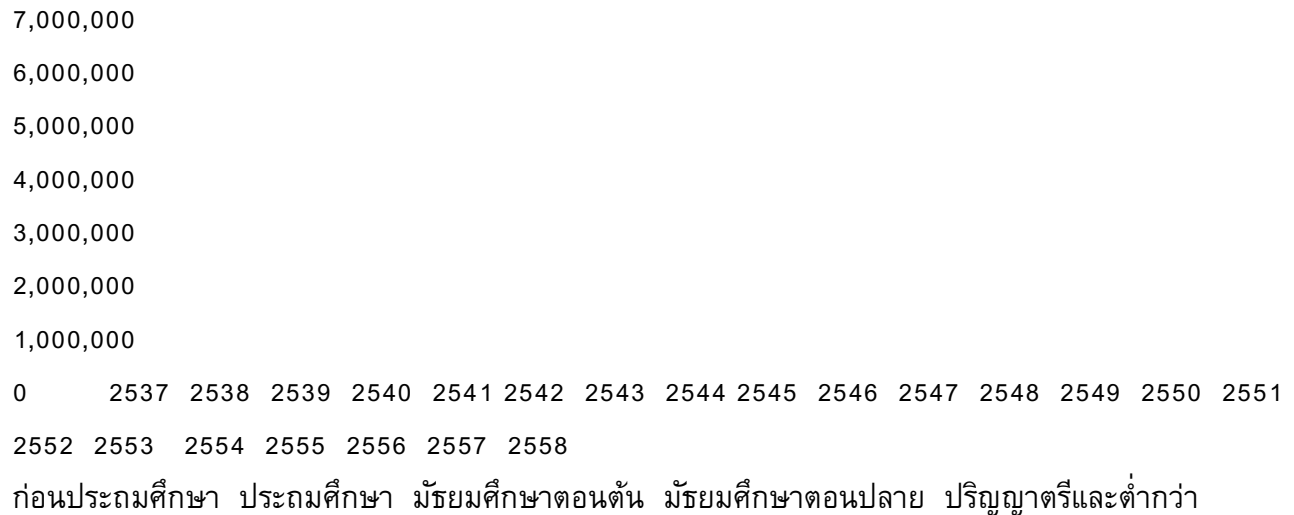
⁹ สศช. (2559). อ้างถึงใน รัชวดี แสงมหะหมัด. (2560). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็น. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ISSN 0125-7897. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/polscicmujournal>

สภาวะการศึกษาไทย ปี 2558/2559 ความจำเป็นของการแข่งขันและการกระจายอำนาจในระบบการศึกษาไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำเสนอข้อมูลสถิติด้านการศึกษาของประเทศไทยระหว่างช่วง พ.ศ. 2558-2559 ไว้ในเอกสารสภาวะการศึกษาไทย ปี 2558/2559 ความจำเป็นของการแข่งขันและการกระจายอำนาจในระบบการศึกษาไทย ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนและอัตราการเข้าเรียนที่น่าสนใจดังนี้

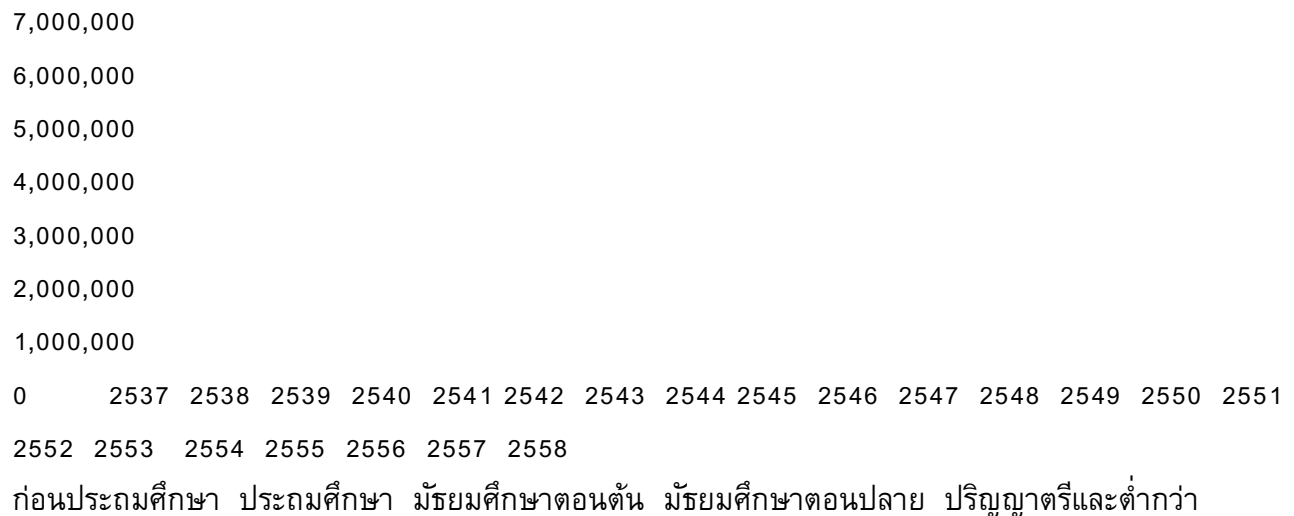
ข้อมูลของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการชี้ให้เห็นว่า จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษาในปี 2558 มีอยู่ประมาณ 4.9 ล้านคน และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ พ.ศ. 2546 แนวโน้มที่ลดลงนี้เป็นผลมาจากการลดลงของจำนวนประชากรในวันเรียน ในทำนองเดียวกันจำนวนนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และอุดมศึกษา ก็มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกันแต่อยู่ในอัตราที่ต่ำกว่า ยกเว้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ซึ่งเป็นผลมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และอัตราการเรียนต่อของผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้อัตราการเข้าเรียนหรือสัดส่วนของประชากรในวันเรียนที่เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนอัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาลดลงนับตั้งแต่ พ.ศ. 2550 และอัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษาอยู่ที่ประมาณร้อยละ 80 ซึ่งไม่มากเท่าที่ควร ยิ่งไปกว่านั้นอัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา มีค่ามากกว่าร้อยละ 100 ทั้งนี้เชื่อว่าอาจเป็นผลมาจากการที่ข้อมูลส่วนนี้ยังไม่สมบูรณ์มากนัก ดังนั้น จึงนำข้อมูลส่วนนี้ไปเปรียบเทียบกับสถิติที่ได้จากข้อมูลสำมะโนประชากรและเคหะ (Population and Housing Census) ซึ่งน่าจะให้ตัวเลขที่สมเหตุสมผล เพราะเป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองโดยตรง ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ และครอบคลุมทุกประเภทสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาลของรัฐและเอกชน ที่สำคัญจะทำให้ไม่เกิดอัตราการเข้าเรียนสูงกว่าร้อยละ 100

จำนวนของนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระบบโรงเรียน
จำแนกตามระดับการศึกษา

**ภาพที่ 10.4 แสดงจำนวนของนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระบบโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา
ที่มา: สถิติการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ**

จำนวนประชากรในวัยเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

**ภาพที่ 10.5 แสดงจำนวนประชากรในวัยเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา
ที่มา: สถิติการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ**

ร้อยละของนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระบบโรงเรียน
ต่อประชากรในวัยเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

120

100

80

60

40

20

0 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551
2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558

ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรีและต่ำกว่า

ภาพที่ 10.6 แสดงร้อยละของนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระบบโรงเรียน ต่อประชากรในวัยเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

หมายเหตุ: ร้อยละของนักเรียนต่อประชากรในวัยเรียนในช่วงเวลาเดียวกัน บางชันปีเกินร้อยละ 100 เนื่องจากการคำนวณอัตราการเข้าเรียนอย่างหยาบ ทำให้มีจำนวนนักเรียนมากกว่าจำนวนประชากร

ที่มา: สถิติการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นอกเหนือจากข้อมูลข้างต้นแล้ว รัชวดี แสงมหะหมัด ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าถึงการศึกษา โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้¹⁰ 1) ด้านจำนวนปีการศึกษาในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรที่อายุ 15 ปีขึ้นไป และมีแนวโน้มสูงขึ้น จากเฉลี่ย 7.6 ปี ใน พ.ศ. 2549 เป็น 8.5 ใน พ.ศ. 2558 แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายภาค พบว่า คนกรุงเทพฯ มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยสูงที่สุด ประมาณ 11 ปี ในทางกลับกัน ภาคที่มีจำนวนการศึกษาเฉลี่ยต่ำสุดที่สุดคือ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็น 7.5 ปี และเมื่อพิจารณาในบริบทของพื้นที่เมืองและนอกเมือง พบว่า คนที่อยู่ในเมืองมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยสูงกว่าคนที่อยู่นอกเมือง ประมาณ 2 ปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) สาเหตุที่เด็กไม่สามารถเรียนต่อไป คือ ข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ ซึ่งที่ไม่มีทุนทรัพย์ในการเรียน สอดคล้องกับการศึกษาคุณภาพสังคมของสถาบันพระปกเกล้าใน พ.ศ. 2555 และ 2) มิติของการศึกษาต่อการกระจายรายได้ เมื่อพิจารณาเฉพาะการเข้าเรียนระดับปริญญาตรี ซึ่งมีอัตราที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับระดับการศึกษาอื่นๆ พบว่า กลุ่มคนที่รวยที่สุด 10% แรกมีอัตราเข้าเรียนปริญญาตรี ร้อยละ 67.3 ในขณะที่กลุ่มคนที่มีรายได้น้อยที่สุดร้อยละ 10 แรกมีอัตราเข้าเรียนร้อยละ 3.5 ซึ่งคิดเป็น 19.2 เท่าของกลุ่มที่รวยที่สุด อีกทั้ง หากวิเคราะห์

¹⁰ รัชวดี แสงมหะหมัด. *เพ็ญอ่าง*.

เฉพาะการเข้าศึกษาของคนจนในประเทศไทย พบว่าร้อยละ 82.3 มีการศึกษาเพียงแค่ระดับประถมศึกษา หรือน้อยกว่า และเมื่อพิจารณาในรายภาคพบว่า ร้อยละ 84.0 ของคนจนในภาคกลางและภาคเหนือ มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 82.0, 79.2 และ 72.09 ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

กิจกรรม 10.2.1

จงอธิบายถึงสถิติและเกณฑ์ในการเข้าถึงการศึกษา

แนวตอบกิจกรรม 10.2.1

สถิติและเกณฑ์ในการเข้าถึงการศึกษา ประกอบด้วยสถิติต่างๆ เช่น จำนวนนักเรียน อัตราส่วนนักเรียน การพัฒนากำลังคน และเกณฑ์ในการเข้าถึงการศึกษา เช่น จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย ภูมิภาคที่มีจำนวนการศึกษาเฉลี่ยต่ำสุด บริบทของพื้นที่เมืองและนอกเมือง

เรื่องที่ 10.2.2

สถานการณ์การเข้าถึงเทคโนโลยีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก

รายงานผลการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2560

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้รวบรวมข้อมูลการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (Household Survey on the of Information and Communication Technology) มาอย่างต่อเนื่องทุกปี ทำให้ทราบสถานภาพการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประชากร การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในครัวเรือน เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลสำหรับนำไปกำหนดนโยบาย และการวางแผน ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มากขึ้นและทั่วถึง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน และสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป จากครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 83,880 ครัวเรือน ผลการสำรวจสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประชากร ในจำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ปริมาณ 63.1 ล้านคนพบว่า มีผู้ใช้คอมพิวเตอร์ 19.4 ล้านคน (ร้อยละ 30.8) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 33.4 ล้านคน (ร้อยละ 52.9) และผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ 55.6 ล้านคน (ร้อยละ 88.2)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแนวโน้มการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปในช่วงระยะเวลา 5 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2456-2560 พบว่าผู้ใช้คอมพิวเตอร์ลดลงจากร้อยละ 35.0 (จำนวน 22.2 ล้านคน) เป็นร้อยละ 30.8 (จำนวน 19.4 ล้านคน) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 28.9 (จำนวน 18.3 ล้านคน) เป็นร้อยละ 52.9 (จำนวน 33.4 ล้านคน) ผู้ใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 73.3 (จำนวน 46.4 ล้านคน) เป็นร้อยละ 88.2 (จำนวน 55.6 ล้านคน)

สำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลระหว่าง พ.ศ. 2556-2560 พบว่า ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ที่อยู่ในเขตเทศบาล ลดลงร้อยละ 46.3 เป็นร้อยละ 38.1 ส่วนที่อยู่นอกเขตเทศบาล ลดลงจากร้อยละ 29.1 เป็นร้อยละ 24.8

ส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล คือ ในเขตเทศบาล จากร้อยละ 39.9 เป็นร้อยละ 62.7 ส่วนนอกเขตเทศบาลจากร้อยละ 23.2 เป็นร้อยละ 45.0 สำหรับผู้ใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล คือ ในเขตเทศบาลเพิ่มจากร้อยละ 88.0 เป็นร้อยละ 90.8 และนอกเขตเทศบาล จากร้อยละ 69.8 เป็นร้อยละ 86.0

เมื่อพิจารณาผู้ใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือเป็นรายภาค พบว่า กรุงเทพมหานครมีผู้ใช้คอมพิวเตอร์สูงสุดคือ ร้อยละ 49.2 รองลงมาคือภาคกลาง ร้อยละ 30.1 ภาคใต้ ร้อยละ 27.9 ภาคเหนือ ร้อยละ 27.7 และต่ำที่สุดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 26.2

สำหรับการใช้อินเทอร์เน็ตเช่นเดียวกันคือ กรุงเทพมหานครมีผู้ใช้สูงสุด ร้อยละ 74.5 รองลงมาคือภาคกลาง ร้อยละ 57.9 ภาคใต้ ร้อยละ 52.2 ภาคเหนือ ร้อยละ 45.5 และต่ำที่สุดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 42.5

ในขณะที่การใช้โทรศัพท์มือถือ กรุงเทพมหานครยังมีผู้ใช้สูงสุดเช่นเดียวกันคือ ร้อยละ 93.5 รองลงมาคือภาคกลาง ร้อยละ 89.6 ภาคใต้ ร้อยละ 87.1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 86.4 และต่ำที่สุดคือภาคเหนือ ร้อยละ 85.3

2. ลักษณะและพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต เมื่อเปรียบเทียบการใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งจากข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2556-2560 การใช้อินเทอร์เน็ตของทั้งเพศชายและเพศหญิงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำหรับสถานที่ในการใช้อินเทอร์เน็ตพบว่าส่วนใหญ่ใช้ตามสถานที่ต่างๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 89.9 รองลงมาคือ ใช้ที่บ้าน/ที่พักอาศัย ร้อยละ 68.4 ใช้ที่ทำงาน ร้อยละ 33.4 และใช้ที่สถานศึกษา ร้อยละ 24.8

ส่วนกิจกรรมที่ใช้ส่วนใหญ่คือ โซเชียลเน็ตเวิร์ค ร้อยละ 94.0 รองลงมาคือใช้ในการดาวน์โหลดรูปภาพ/หนังสือ/วิดีโอ/เพลง/เกม เล่นเกม ดูหนัง ฟังเพลง วิทยุ ร้อยละ 87.9 ใช้ในการติดตามข่าวสาร/อ่านหรือดาวน์โหลดหนังสือ ร้อยละ 44.4 และใช้ในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการ ร้อยละ 40.4

ในขณะที่ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 5-7 วันใน 1 สัปดาห์ ร้อยละ 82.9 รองลงมาใช้ 1-4 วัน ใน 1 สัปดาห์ ร้อยละ 16.2

ส่วนอุปกรณ์ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตพบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตค่อนข้างสูง คือร้อยละ 93.7 ใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ ร้อยละ 45.5 ใช้คอมพิวเตอร์พกพาร้อยละ 20.8 และใช้แท็บเล็ต ร้อยละ 10.2

3. การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการมีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนระหว่าง พ.ศ. 2556-2560 พบว่า ครัวเรือนที่มีโทรศัพท์พื้นฐานมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 14.0 ใน พ.ศ. 2556 เป็นร้อยละ 9.3 ใน พ.ศ. 2560 ครัวเรือนที่มีเครื่องโทรสารลดลงจากร้อยละ 1.7 ใน พ.ศ. 2556 เป็นร้อยละ 1.2 ใน พ.ศ. 2560 ครัวเรือนที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ลดลงจากร้อยละ 28.7 ใน พ.ศ. 2556 เป็นร้อยละ 24.8 ใน พ.ศ. 2560 สำหรับครัวเรือนที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 23.5 ใน พ.ศ. 2556 เป็นร้อยละ 64.4 ใน พ.ศ. 2560

สำหรับประเภทการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของครัวเรือน พบว่า มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สายเคลื่อนที่โทรศัพท์มือถือ 3G ขึ้นไป (เช่น WCDMA, EV-DO) สูงที่สุด คือ ร้อยละ 73.5 รองลงมาประเภท Fixed

broadband ร้อยละ 21.7 Narrowband แบบไร้สายเคลื่อนที่โทรศัพท์มือถือ (2G, 2.5G เช่น GSM, CDMA, GPRS) ร้อยละ 2.5 และแบบ Analogue modem, ISDN มีเพียงร้อยละ 1.1

รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พ.ศ. 2560

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2560) ได้จัดทำรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยปี 2560 (Thailand Internet User Profile 2017) สรุปผลการสำรวจที่สำคัญได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ จากจำนวนผู้ที่เข้ามาตอบแบบสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พ.ศ. 2560 ด้วยความสมัครใจทั้งหมด 25,101 คน พบว่า เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.2 เพศชาย ร้อยละ 41.2 และเพศทางเลือก เพียงร้อยละ 1.6

ในปีนี้ยังคงจำแนกช่วงอายุของผู้ตอบแบบสำรวจออกเป็น 4 รุ่นอายุ (Generation) ได้แก่ Gen Z, Gen Y, Gen X และ Baby Boomer จากจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด Gen Y (ร้อยละ 52.9) เข้ามาตอบแบบสำรวจมากกว่าเจนเนอร์เรชันอื่น ๆ รองลงมา เป็น Gen X (ร้อยละ 32.7), Baby Boomer (ร้อยละ 8.1) และ Gen Z (ร้อยละ 6.3) ตามลำดับ

2. พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต จากผลการสำรวจจำนวนชั่วโมงการใช้อินเทอร์เน็ตนับตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา พบว่าคนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นเกือบทุกปี โดยใน พ.ศ. 2556 คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 4 ชม. 36 นาทีต่อวัน พ.ศ. 2557 เพิ่มขึ้นเป็นใช้เฉลี่ยอยู่ที่ 7 ชม. 12 นาทีต่อวัน พ.ศ. 2558 ใช้เฉลี่ยอยู่ที่ 6 ชม. 54 นาทีต่อวัน พ.ศ. 2559 ใช้เฉลี่ยอยู่ที่ 6 ชม. 24 นาทีต่อวัน และใน พ.ศ. 2560 มีการปรับเปลี่ยนการสำรวจ โดยแยกเป็นการใช้อินเทอร์เน็ตช่วงวันทำงาน/วันเรียนหนังสือ และช่วงวันหยุด

จากผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พ.ศ. 2560 พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้เวลาไปกับการใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงวันหยุดโดยเฉลี่ยต่อวันมากกว่าช่วงวันทำงาน/วันเรียนหนังสือเพียงเล็กน้อย โดยในวันทำงาน/วันเรียนหนังสือใช้เฉลี่ยอยู่ที่ 6 ชม. 30 นาทีต่อวัน และวันหยุดใช้เฉลี่ยอยู่ที่ 6 ชม. 48 นาทีต่อวัน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2559 ที่พบว่าใช้เฉลี่ยอยู่ที่ 6 ชม. 24 นาทีต่อวันเท่านั้น

Gen Y มีจำนวนชั่วโมงการใช้อินเทอร์เน็ตทั้งในช่วงวันทำงาน/วันเรียนหนังสือ และวันหยุดมากที่สุดเมื่อเทียบกับเจนเนอร์เรชันอื่น ๆ

สถานที่ที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ อันดับที่ 1 บ้าน/ที่พักอาศัย (ร้อยละ 85.6) อันดับที่ 2 ที่ทำงาน (ร้อยละ 52.4) ส่วนอันดับที่ 3 ระหว่างการเดินทาง เช่น บนรถไฟ บัณฑิตวิทยาลัย เป็นต้น (ร้อยละ 24.1) ซึ่งแตกต่างจากอันดับที่ 3 ใน พ.ศ. 2559 ที่ใช้ในสถานศึกษา

ส่วนกิจกรรมการใช้งานผ่านอินเทอร์เน็ต จากผลการสำรวจในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า อันดับที่ 1-5 ของกิจกรรมยอดนิยม ได้แก่ รับ-ส่งอีเมล ค้นหาข้อมูล ใช้โซเชียลมีเดีย อ่านหนังสือทางออนไลน์ และดูทีวี/ฟังเพลงทางออนไลน์ โดยอันดับอาจมีการสลับกันบ้าง

แต่ใน พ.ศ. 2560 นี้ กิจกรรมการใช้งานผ่านอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนแปลงอันดับ โดยการใช้โซเชียลมีเดีย ไม่ว่าจะเป็น Line, Facebook, Instagram, YouTube เป็นต้น เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ เช่น พุดคุย ดูหนังออนไลน์ ดูถ่ายทอดสด และคุยโทรศัพท์ผ่านแอปพลิเคชัน ยังคงเป็นกิจกรรมยอดฮิตของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในปีนี้มีร้อยละ 86.9 ซึ่งใกล้เคียงกับการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 86.5) รองลงมาเป็นการรับ-ส่งอีเมล (ร้อยละ 70.5) การดูทีวี/ฟังเพลงทางออนไลน์ (ร้อยละ 60.7) และการซื้อสินค้า/บริการทางออนไลน์ (ร้อยละ 50.8) ตามลำดับ

ด้วยกระแสการเติบโตของธุรกิจอีคอมเมิร์ซ (e-Commerce) ส่งผลให้ใน พ.ศ. 2561 การซื้อสินค้า/บริการทางออนไลน์ติด 1 ใน 5 ของกิจกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ขยับขึ้นมาจากอันดับที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2560 ถือเป็นโอกาสและความท้าทายของรัฐที่จะเร่งส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจอีคอมเมิร์ซทั้งระบบนิเวศ (Ecosystem) ด้วยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์หลักของแผนชาติ อันจะส่งผลให้เกิดการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจไทย

ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ของคนไทยในยุคนี้ที่พบว่ามีการใช้งานมากเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ YouTube (ร้อยละ 97.1) อันดับที่ 2 Facebook (ร้อยละ 96.6) และอันดับที่ 3 Line (ร้อยละ 95.8)

Gen Z ใช้ YouTube มากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมา เป็น Facebook และ Line ตามลำดับ ในขณะที่ Gen Y ใช้ YouTube มากเป็นอันดับที่ 1 เช่นเดียวกับ Gen Z แต่อันดับรองลงมาเป็น Line และ Facebook ตามลำดับ ส่วน Gen X และ Baby Boomer มีพฤติกรรมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการใช้งาน Line มากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาเป็น Facebook และ YouTube ตามลำดับ

ในปีนี้ปัญหาที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตพบในการทำกิจกรรมผ่านอินเทอร์เน็ต ได้แก่ อันดับที่ 1 ปริมาณโฆษณาที่มารบกวนในขณะที่กำลังใช้งานอินเทอร์เน็ต เช่น ฟังเพลง ดูคลิปวิดีโอ หรือดูละครซีรีส์ย้อนหลัง เป็นต้น (ร้อยละ 66.6) อันดับที่ 2 ความล่าช้าในการเชื่อมต่อ/ใช้อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 63.1) รองลงมา เป็นการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตยาก/หลุดบ่อย (ร้อยละ 43.7) เกิดปัญหาจากการทำกิจกรรมผ่านอินเทอร์เน็ต แต่ไม่รู้ไปขอความช่วยเหลือจากใคร (ร้อยละ 39.6) และถูกรบกวนด้วยอีเมลขยะ (ร้อยละ 34.2) ตามลำดับ

เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อเกิดปัญหาจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตแล้วไม่รู้จะไปขอความช่วยเหลือจากใคร กลายมาเป็นปัญหาอันดับที่ 4 ของปีนี้ โดยใน พ.ศ. 2559 ปัญหาดังกล่าวอยู่ในอันดับท้ายๆ ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารภารกิจของหน่วยงานให้ประชาชนได้รับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานอย่างเร่งด่วน ในอีกมุมหนึ่ง โจทย์นี้ถือเป็นความท้าทายของภาครัฐว่าจะดำเนินการอย่างไร เพื่อให้กระบวนการ/กลไกการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการบูรณาการ/เชื่อมโยงการใช้งานข้อมูลหลังบ้านร่วมกันได้

สรุปได้ว่า สถานการณ์การเข้าถึงเทคโนโลยีของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ โดยพบว่าปัจจุบันคนไทยมีอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น พฤติกรรมที่นิยมใช้ส่วนใหญ่คือการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านโซเชียลมีเดีย/โซเชียลเน็ตเวิร์ค และกิจกรรมเพื่อความบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงเป็นข้อสังเกตสำคัญต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการที่จะสนับสนุนและส่งเสริมการใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยีเหล่านี้ในเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

กิจกรรม 10.2.2

สถานการณ์การเข้าถึงเทคโนโลยีของคนไทยมีแนวโน้มเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด

แนวตอบกิจกรรม 10.2.2

สถานการณ์การเข้าถึงเทคโนโลยีของคนไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ เพราะว่ปัจจุบันคนไทยมีอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น แต่พฤติกรรมส่วนใหญ่ยังนิยมเข้าถึงข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียและกิจกรรมบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการสนับสนุนในการเข้าใช้และส่งเสริมให้เกิดการใช้งานเพื่อการศึกษาอย่างสร้างสรรค์

ตอนที่ 10.3

ปัญหาและแนวโน้มการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยี

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 12.3 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

- 12.3.1 ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี
- 12.3.2 แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี
- 12.3.3 แนวโน้มการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยี

แนวคิด

1. ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ ซึ่งส่งผลให้แต่ละบุคคลมีต้นทุนที่แตกต่างกัน ปัจจัยที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี ได้แก่ ปัจจัยเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน ปัจจัยทางด้านครอบครัว และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ปัจจุบันสังคมไทยอยู่ในภาวะของความเหลื่อมในการศึกษาและพบว่ามีความสัมพันธ์กับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม
2. การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี สามารถทำได้โดยยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทบทวนนโยบายการอุดหนุนการศึกษารายหัวในระดับอุดมศึกษา สนับสนุนให้ความรู้แก่บิดามารดา ขยายขนาดของโรงเรียนให้เหมาะสม สนับสนุนให้ทุก ๆ โรงเรียนมีกิจกรรมเสริมทักษะ สนับสนุนให้เด็กอาศัยอยู่กับพ่อและแม่ หากเพิ่มสัดส่วนครูต่อนักเรียน ส่งเสริมให้มีการกระจายการบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ยกระดับคุณภาพของการศึกษาและให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เสริมสร้างความเข้มแข็งของความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียม
3. การเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีมีแนวโน้มเพื่อเข้าถึงการศึกษาแห่งอนาคต เช่น การใช้ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง ระบบออนไลน์แบบเสมือนจริง การเคลื่อนย้ายฐานข้อมูลต่างๆ สู่คลาวด์ การวิเคราะห์เชิงทำนาย และการเรียนเชิงทำนาย และการเรียนการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ 10.2 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยีได้
2. ยกตัวอย่างปัจจัยที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยีได้
3. ยกตัวอย่างแนวทางในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยีได้
4. อธิบายแนวโน้มการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีได้

เรื่องที่ 10.3.1

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี

หากจะกล่าวถึงปัญหาทางด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หนึ่งในสาเหตุสำคัญที่ส่งผลทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวคือความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้ (income inequality) ของประเทศไทยที่อยู่ระดับค่อนข้างสูง อันเป็นผลมาจากการที่แต่ละบุคคลมีต้นทุนที่แตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำจะนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ปัจจัยที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยีพบว่าการใช้คำเรียกสาเหตุที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำที่แตกต่างกันออกไป เช่น ตัวแปร ปัจจัย องค์ประกอบ เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลที่กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี มีรายละเอียดดังนี้

นณริฎ พิศลยบุตร ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน ปัจจัยทางด้านครอบครัว และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา โดยพบว่าปัจจัยทางด้านสถานศึกษาหรือโรงเรียนมีมากที่สุด (ร้อยละ 47) ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว เช่น การอยู่ร่วมกันกับบิดาและมารดา ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา รวมทั้งประเภทของอาชีพของบิดาและมารดา แบ่งเป็นกลุ่มแรงงาน กลุ่มลูกจ้าง และกลุ่มสูงกว่าลูกจ้าง เป็นปัจจัยที่รองลงมา (ร้อยละ 9) ในขณะที่ปัจจัยเฉพาะบุคคล เช่น อายุ เพศ นักเรียนเคยเข้าชั้นมีจำนวนที่น้อยที่สุด (ร้อยละ 2) ซึ่งสะท้อนว่า ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทยเป็นผลมาจากความแตกต่างทางด้านสถาบันการศึกษาเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีความเหลื่อมล้ำมากถึงร้อยละ 42 ที่ไม่สามารถอธิบายได้ภายใต้กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลของปีซ่า แต่ความเหลื่อมล้ำในส่วนนี้จะซ่อนอยู่ในปัจจัยส่วนตัวของแต่ละบุคคล และปัจจัยครอบครัวเป็นสำคัญ เนื่องจากตัวแปรที่สำคัญๆ ที่ไม่ได้รวมอยู่ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ จะอยู่ในตัวแปรสองกลุ่ม เช่น ความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) ทักษะคิดของเด็กนักเรียนต่อการเรียนรู้ รูปแบบการอบรมของครอบครัว หรือวัฒนธรรมการเรียนรู้ในครอบครัว เป็นต้น¹¹

รัชวดี แสงมหะหมัด กล่าวถึงปัจจัยหรือตัวแปรที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในสังคม คือ ลักษณะของสังคมที่เปิดกว้าง โดยพบว่ายิ่งคนที่เห็นว่าสังคมไม่มีความเปิดกว้าง หรือเรียกอีกอย่างว่าสังคมมีการเลือกปฏิบัตินั้น คนเหล่านั้นมักเห็นว่าสังคมมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในขณะที่หากประชาชนมีความเท่าเทียมกันในด้านรายได้และทรัพย์สิน ก็จะนำมาซึ่งความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา นอกจากนี้ประชาชนที่ไม่

¹¹ นณริฎ พิศลยบุตร. (2559). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย: ข้อสรุปจากผลการสอบปีซ่า (PISA). สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก https://www.pier.or.th/?post_type=abridged&p=2647.

พอใจในการศึกษาของตน นั้นเป็นเพราะการศึกษานั้นมีความเหลื่อมล้ำเกิดขึ้น สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ชายและคนที่อายุมากกว่า มักคิดว่ามีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามากกว่าผู้หญิง และคนที่อายุน้อยกว่าและ ปัจจัยสุดท้ายคือที่อยู่อาศัยระหว่างคนกรุงเทพฯ และคนต่างจังหวัด พบว่า คนกรุงเทพฯ ที่เห็นว่าสังคมมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามากกว่าคนที่อยู่ต่างจังหวัด กล่าวโดยสรุปคือ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ เพศ อายุ ที่อยู่อาศัย ความเท่าเทียมเรื่องรายได้และทรัพย์สินในสังคม ความพึงพอใจต่อการศึกษา และลักษณะของสังคมที่เปิดกว้าง¹² ดังแสดงในภาพที่ 10.7

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

สังคมมีการเลือกปฏิบัติ

ความไม่พอใจในการศึกษา

ความไม่เท่าเทียมกันในรายได้และทรัพย์สิน

คนกรุงเทพฯ

ผู้ชาย

คนอายุมาก

ภาพที่ 10.7 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (รัชวดี แสงมหะหมัดม 2560)

จะเห็นได้ว่าการศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญและมีผลต่อความเหลื่อมล้ำในสังคม เพราะการศึกษานับเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน และพัฒนาคุณภาพสังคมต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพที่ดีและทั่วถึง เท่าเทียมกันเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับสังคมไทย ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของรัชวดี แสงมหะหมัด พบว่าหากประชาชนมีรายได้และทรัพย์สินที่แตกต่างกันแล้ว ยิ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำให้ประชาชนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพที่ดีได้นั้น จำเป็นต้องมีปัจจัยด้านเงินเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อนำมาซึ่งโอกาสทางการศึกษาที่ดี โดยสรุปความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเกิดขึ้นจากสภาวะที่เกิดขึ้นในสังคม ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว การอาศัยในกรุงเทพฯ หรือต่างจังหวัด ซึ่งอาจเป็นเพราะค่านิยมของเด็กนักเรียน หรือผู้ปกครองที่เน้นการแข่งขัน อีกทั้งระบบการศึกษาที่มีการออกแบบการเรียนการสอนที่ไม่เป็นระบบ ไม่ได้มาตรฐาน ทำให้นักเรียนที่ต้องการมีการศึกษาที่ดี ๆ ต้องลงทุนกับการศึกษาที่สูงมากขึ้น ในขณะที่อีกกลุ่มคนหนึ่งที่ไม่มีรายได้เพียงพอ หาเช้ากินค่ำจึงได้แต่เพียงส่งลูกหลานให้เข้าโรงเรียนขนาดเล็ก หรือตามพื้นที่ห่างไกล และคุณภาพการศึกษาก็ด้อยลงไปด้วย นั่นจึงเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ช่องว่างทางการศึกษาของคนในสังคมต่างกันมากขึ้น ดังนั้นสังคมไทยจึงตก

¹² รัชวดี แสงมหะหมัด. อ้างแล้ว.

อยู่ในภาวะของความเหลื่อมในการศึกษา ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

กิจกรรม 10.3.1

สาเหตุที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้แก่สิ่งใดบ้าง

แนวตอบกิจกรรม 10.3.1

สาเหตุที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยของนักเรียนแต่ละคน ปัจจัยทางด้านครอบครัว และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามากที่สุดคือปัจจัยด้านสถานศึกษา

เรื่องที่ 10.3.2

แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี

แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี

ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ (2554) กล่าวถึงแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษากับค่าจ้างแรงงานให้มีความสมดุลมากขึ้น ควรเน้นเรื่องการยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่แค่การกระจายให้ทั่วประเทศแต่ต้องคำนึงถึงคุณภาพที่เท่าเทียมกันด้วย และผลิตคนที่ จบ ปวช., ปวส. ให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสำหรับผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงานอยู่แล้วควรมีการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้เพิ่มขึ้น และต้องเป็นการทำต่อเนื่อง จึงจะเกิดผลช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและค่าจ้างได้ในระยะยาว นอกจากนี้ควรมีการทบทวนนโยบายการอุดหนุนการศึกษารายหัวในระดับอุดมศึกษา ซึ่งปัจจุบันเป็นการอุดหนุนค่าเล่าเรียนแบบถ้วนหน้า โดยรัฐอุดหนุนผ่านสถาบันอุดมศึกษาประมาณร้อยละ 70 ผู้เรียนจ่ายเองเพียงประมาณร้อยละ 30 เท่านั้น แต่เนื่องจากคนที่ได้เข้ามาเรียนในระดับมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีความได้เปรียบทางสังคมอยู่แล้ว อีกทั้งคนเหล่านี้ยังคงได้เปรียบต่อเนื่องในรูปของค่าจ้างที่สูงกว่าเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน ดังนั้นการปรับค่าเล่าเรียนให้สะท้อนต้นทุนการผลิตบัณฑิตที่แท้จริงมากขึ้นนั้นจึงมีความจำเป็น และจะต้องทำควบคู่ไปกับการปฏิรูประบบเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อให้คนที่มีความสามารถแต่ยากจนไม่ถูกกีดกันจากการเข้าถึงอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ แต่ถึงแม้ว่าการปฏิรูปค่าเล่าเรียนจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระหว่างกลุ่มคนที่ได้รับและไม่ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แต่สิ่งสำคัญที่สุดที่รัฐควรทำคือการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพดีในทุกพื้นที่ของประเทศ

นณริฎ พิศลยบุตร กล่าวถึงแนวทางในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย จะประกอบไปด้วยดังนี้¹³

1. การสนับสนุนให้ความรู้แก่บิดามารดาทั้งในแง่การศึกษาและการประกอบอาชีพจะเป็นการช่วยเหลือเด็กนักเรียนทางอ้อมที่ได้ประสิทธิผลที่สูง
2. การขยายขนาดของโรงเรียนให้เหมาะสมจะช่วยให้ความแตกต่างด้านผลการเรียนระหว่างโรงเรียนลดลง ซึ่งเป็นการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไปด้วยพร้อม ๆ กัน
3. หากสนับสนุนให้ทุก ๆ โรงเรียนมีกิจกรรมเสริมทักษะเพิ่มเติมจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนได้ดี
4. การสนับสนุนให้เด็กอาศัยอยู่กับพ่อแม่ และการแก้ไขปัญหาการหย่าร้างเพื่อลดปัญหาครอบครัว ซึ่งถือว่าเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมที่สำคัญ ซึ่งจะทำให้เด็กมีคะแนนสอบที่ดีมากยิ่งขึ้น และเป็นการช่วยลดความเหลื่อมล้ำได้อีกวิธีการหนึ่ง และ

¹³ นณริฎ พิศลยบุตร. อ้างแล้ว.

5. หากเพิ่มสัดส่วนครูต่อนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนที่มีสัดส่วนดังกล่าวค่อนข้างต่ำจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น

รัชวดี แสงมเหหมัต กล่าวถึงการเสริมสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทไทย ได้แก่¹⁴

1. ส่งเสริมให้มีการกระจายการบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และเท่าเทียมกันระหว่างพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ รวมถึง การกระจายงบประมาณการศึกษาควรมีการกระจายให้ทั่วถึง ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนในชนบท และระดับการศึกษาต่างๆ ด้วย นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอน และคุณภาพของโรงเรียนให้เท่าเทียมกันและมีปริมาณที่เพียงพอ

2. ยกระดับคุณภาพของการศึกษาและให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยมีการสำรวจข้อมูลความต้องการของตลาดแรงงานอย่างต่อเนื่อง และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เพื่อให้สถาบันการศึกษาได้มีการปรับหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจริง และที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกแผนการศึกษาที่ตอบโจทย์ของสังคม และทำให้นักเรียนมีโอกาสเข้าถึงการทำงานได้มากขึ้น

3. ควรมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยรัฐควรลดความแตกต่างของรายได้ระหว่างคนรวยและคนใจให้น้อยลง

4. รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียม ได้แก่ สิทธิทางการศึกษาที่เท่าเทียม ซึ่งแม้รัฐบาลมีความพยายามที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ โดยในปัจจุบันมีการเชื่อมโยงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและแผนยุทธศาสตร์ชาติ แต่การจะทำให้แผนการพัฒนาเหล่านี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงนั้นเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกัน

ซึ่งการจะลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้นั้น ควรเริ่มจากการทำให้ทุกคนได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียมกัน มีโอกาสเข้าถึงการทำงานที่มีรายได้เพียงพอ เพื่อนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดี และท้ายสุดเพื่อทำให้ประเทศไทยมีคุณภาพสังคมที่ดีขึ้นตามไปด้วย

วีระชาติ กิเลนทอง กล่าวถึงแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเทคโนโลยี ในมิติของการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาว่าจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับแนวคิดการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่เอนเอียงสู่ทักษะสูง (skill-biased technological change) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดนโยบายของอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา ซึ่งหากต้องการส่งเสริมการศึกษาระดับอาชีวศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการให้ทักษะที่ไม่เจาะจง (general skills) ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับการพัฒนาทางเทคโนโลยีซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งอาจหมายถึงว่า อาชีวศึกษาสมัยใหม่จะต้องให้ความสำคัญกับทักษะด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและความซับซ้อนของเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้เป็นการยากมากที่จะคาดการณ์ได้ว่าเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะต้องการ

¹⁴ รัชวดี แสงมเหหมัต. *อ้างแล้ว*.

แรงงานที่มีความสามารถแบบใด สิ่งที่จะเตรียมพร้อมได้มากที่สุดคือความสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งประสบการณ์ในอดีตชี้ให้เห็นว่า ทักษะที่ไม่เจาะจง มักจะอยู่ในรูปของทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ดังนั้น ผู้วางนโยบายควรจะทุ่มเททรัพยากรที่มีอยู่เพื่อสร้างทักษะที่จะช่วยให้ประชากรสามารถปรับตัวได้ในอนาคต มากกว่าพยายามที่จะวางแผนกำลังคน (manpower planning) ให้สอดคล้องกับความต้องการในอนาคตซึ่งเป็นไปได้ยากมาก¹⁵

กิจกรรม 10.3.2

จงอธิบายแนวทางในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย

แนวตอบกิจกรรม 10.3.2

แนวทางในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้มีการกระจายการบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และเท่าเทียมกันระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ 2) กระดับคุณภาพของการศึกษา และให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน 3) เสริมสร้างความเข้มแข็งของความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ 4) รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งการจะลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้นั้น ควรเริ่มจากการทำให้ทุกคนได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียมกัน มีโอกาสเข้าถึงการทำงานที่มีรายได้เพียงพอ เพื่อนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดี และท้ายสุดเพื่อทำให้ประเทศไทยมีคุณภาพสังคมที่ดีขึ้นตามไปด้วย

---

¹⁵ วีระชาติ กิเลนทอง. (2560). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2558/2559 ความจำเป็นของการแข่งขันและการกระจายอำนาจในระบบการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.

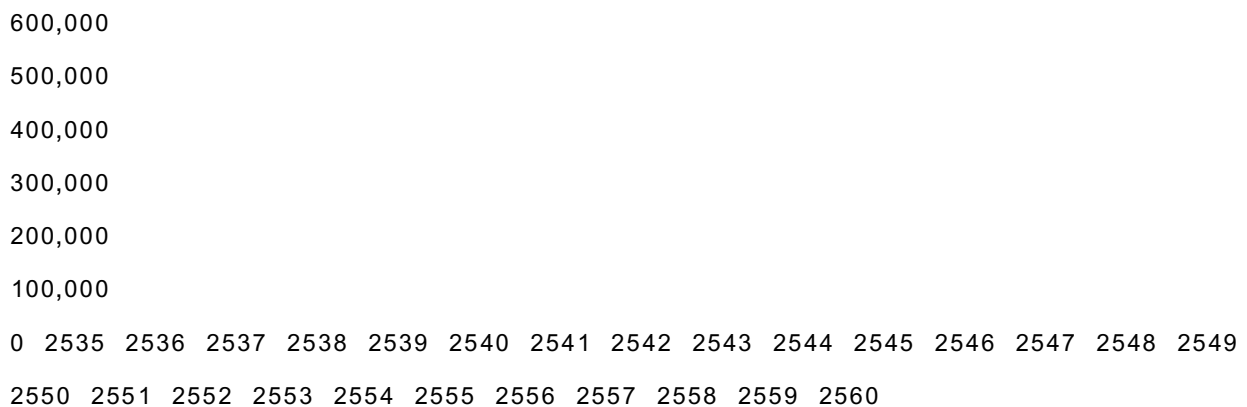
เรื่องที่ 12.3.3

แนวโน้มการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยี

งบประมาณและค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา

ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีการลงทุนด้านการศึกษามากประเทศหนึ่งของโลก งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทยเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี ยกเว้นใน พ.ศ. 2553 เท่านั้น โดยงบประมาณด้านการศึกษาในปัจจุบันมีมูลค่ามากกว่า 5 แสนล้านบาท งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณสำหรับจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา) ซึ่งมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นใน พ.ศ. 2559 และ พ.ศ. 2560 ในขณะที่งบประมาณสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ส่วนการลดลงของงบประมาณด้านการศึกษาใน พ.ศ. 2553 นั้น เป็นผลมาจากการลดลงของงบประมาณด้านการบริการสนับสนุนการศึกษาเป็นหลัก หากพิจารณาในรูปของร้อยละของงบประมาณก็จะเห็นได้ว่า งบประมาณสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษามีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง¹⁶

งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษา (ล้านบาท)

ภาพที่ 10.8 แสดงงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษา (ล้านบาท)

ที่มา: สำนักงานงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี

¹⁶ ชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์ และคณะ. (2558). *บัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ เผยความจริงรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก www.QLF.or.th

แต่ไม่น่าเชื่อว่างบประมาณที่ลงทุนปีละมูลค่ามากกว่า 5 แสนล้านบาท แต่ผลผลิตของระบบการศึกษาไทยสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ในระดับต่ำและยังครอบคลุมเยาวชนไทยไม่ได้ทั้งหมด จากการวิเคราะห์การใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษาพบว่า งบประมาณที่สูงถึงร้อยละ 20-25 ต่อปีส่วนใหญ่ใช้เป็นค่าตอบแทนบุคลากร และโครงสร้าง โดยมากกว่า 4 ใน 5 เป็นเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการสำหรับบุคลากร สิ่งที่น่าสังเกตอย่างยิ่ง คือ **ระบบการศึกษาไทยใช้งบประมาณน้อยมากในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้**

ดังนั้นการจะแก้ปัญหาวิกฤติคุณภาพจึงจำเป็นต้องค้นหายุทธศาสตร์การลงทุนที่แตกต่างไปจากเดิม ด้วย “ระบบจัดการใหม่” เป็นการลงทุนน้อยแต่ได้ผลมาก โดยเน้นการดำเนินงานแบบความร่วมมือเป็นเครือข่ายทั้งในภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ระดับชาติไปจนถึงระดับชุมชนท้องถิ่น ใช้บุคลากรจำนวนน้อย และมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการให้น้อยที่สุด เพื่อให้งบประมาณส่วนใหญ่ไหลตรงไปสู่การปฏิบัติการจริงในโครงการต่าง ๆ โดยมีเป้าหมาย คือการทำให้เยาวชนค้นพบศักยภาพความถนัดที่แท้จริงของตนเอง มีความสุขกับการเรียนรู้ มีโอกาสพัฒนาตนเองไปสู่อาชีพและอนาคตที่ตนเลือก มีหลักและทักษะในการใช้ชีวิต เป็นการเรียนที่มีได้แยกออกจากชีวิตจริง ที่เด็กเยาวชนต้องเดินไปตามเส้นทางการศึกษากระแสหลักที่มุ่งเน้นแต่การแข่งขันเท่านั้น ในกรณีนี้ “**การเรียนรู้ตลอดชีวิต**” เป็นคำที่แปรไปสู่ปรารถนา เพื่อการเพิ่มทั้งศักยภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของสังคมในอนาคต สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ ยุทธวงศ์ (2558) ที่กล่าวว่าเป้าหมายการจัดการศึกษาโลก คือประชาชนทุกคนจะมีโอกาสอย่างน้อยได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยิ่งไปกว่านี้ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย กล่าวถึงทิศทางการจัดการศึกษาของไทย ต้องดูว่าระบบการศึกษามีส่วนพัฒนาทักษะของเด็กและเยาวชนที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศหรือไม่ โดยเฉพาะทักษะที่จำเป็นในการทำงานในอนาคต ทั้งทักษะการสื่อสาร การแสดงออก จึงต้องดึงภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและนโยบายด้านการศึกษา รวมทั้งประเทศไทยควรพัฒนาประสิทธิภาพการใช้งบประมาณด้านการศึกษาด้วยการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและเป็นอิสระในการสนับสนุนการตัดสินใจทางนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งแก้ไขปัญหาเรื่องความต่อเนื่องของนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงตามรัฐมนตรี

แนวโน้มของเทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงการศึกษาแห่งอนาคต

1. The Internet of Things (IoT) เพราะอินเทอร์เน็ตเกี่ยวข้องกับทุกอุปกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นสมาร์ทโฟน โน้ตบุ๊ก คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต โดยสิ่งที่คุณเรียนได้รับประโยชน์จาก IoT ได้แก่ ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) รู้จักการแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-based Learning) กระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเองและยั่งยืน (Self-directed Learning) ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านพหุประสาทสัมผัส (Multisensory Learning) การสร้างความเท่าเทียมระหว่างเพศ (Gender Equality) และสร้างห้องเรียนอัจฉริยะ (Creating Smart Classroom)

2. ระบบออนไลน์แบบเสมือนจริง (Virtual Reality: VR) จะกลายเป็นกระแสหลักมากขึ้น จากเดิม VR ถูกนำมาใช้ในอุตสาหกรรมอื่นๆ มาแล้ว เช่น การบิน การทหาร และเกม แต่ในอนาคต VR จะเข้ามาเป็นส่วน

หนึ่งของการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือที่จะสร้างสภาพแวดล้อมเสมือนจริง ซึ่งทำให้ผู้ใช้เกิดการรับรู้และตื่นตัวในการเรียนรู้มากขึ้น

3. การเคลื่อนย้ายฐานข้อมูลต่าง ๆ สู่คลาวด์ หรือ Cloud Migration ซึ่งสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จะนำการวิเคราะห์เชิงทำนาย (Predictive Analytics) และการเรียนเชิงทำนาย (Predictive Learning) ข้อมูลรวมถึงระบบไอทีเข้าสู่ระบบคลาวด์มากขึ้น เพราะเป็นหน่วยจัดเก็บข้อมูลที่ลดความยุ่งยากในการติดตั้ง การดูแลระบบ ช่วยประหยัดเวลาและลดต้นทุนในการสร้างระบบคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายเอง ซึ่งผู้ใช้ทุกคนสามารถเข้าถึงระบบข้อมูลต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต จัดการบริหารทรัพยากรของระบบ และสามารถแบ่งทรัพยากรร่วมกันได้ง่าย

4. การวิเคราะห์เชิงทำนาย (Predictive Analytics) และการเรียนเชิงทำนาย (Predictive Learning) เป็นการเก็บร่องรอยการเรียนรู้ในทุกๆ ครั้งที่ผู้เรียนมีการโต้ตอบกับโปรแกรมการศึกษาออนไลน์ หรือเรียกว่า Digital Footprint สิ่งนี้ทำให้สถานศึกษาและผู้สอนสามารถใช้ทำนายเพื่อเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน และสามารถปรับเปลี่ยนหลักสูตรได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและเหมาะสม

5. การเรียนการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน (Massive Online Open Courses: MOOCs) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่กำลังได้รับความนิยมทั่วโลก โดยมหาวิทยาลัยชื่อดังต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด สถาบัน MIT เป็นต้น เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำที่เป็นต้นแบบในการพัฒนาระบบ MOOC เพื่อการเรียนการสอน ระบบ MOOC นี้ถือเป็นแนวคิดที่ต่อยอดมาจากการเรียนรู้แบบเปิด ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย แต่เนื่องด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบเปิดนี้มีข้อจำกัดหลายอย่าง เช่น เป็นการเรียนรู้ทางเดียว ผู้เรียนไม่สามารถโต้ตอบกับผู้สอนได้ และรับผู้เรียนได้ในจำนวนจำกัด ทำให้ยังไม่สามารถทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุดได้ แต่ในระบบใหม่ คือ ระบบ MOOC นี้จะสามารถปิดจุดอ่อนของการเรียนรู้ในรูปแบบเดิมได้ ซึ่งก็คือ ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนได้ (Learning Interaction) ซึ่งจะสามารถสร้างการรับรู้ และเข้าใจในเนื้อหาการเรียนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ด้วยระบบที่สามารถรองรับผู้เรียนได้จำนวนมากถึงแสนๆ คนพร้อมๆ กัน **MOOC จึงถือเป็นเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนใหม่ล่าสุดที่น่าสนใจสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำงานทางการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะ MOOC จะเป็นเครื่องมือในการขยายโอกาสทางการเรียนรู้ให้เข้าถึงประชาชน และขยายฐานการเรียนรู้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่อยากจะเรียนรู้ แต่ขาดโอกาสได้มากยิ่งขึ้น** ซึ่งย่อมตอบสนองต่อพันธกิจ (Mission) ของหน่วยงานทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาของชาติ โดยสานต่อนโยบายของทางภาครัฐที่ต้องการสนับสนุนให้เกิด “สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ในสังคมไทย จึงอาจกล่าวได้ว่า ระบบ MOOC ถือเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงโอกาสทางการเรียนรู้ของสังคมไทยที่เหมาะสม และน่าสนใจมากที่สุดเครื่องมือหนึ่งในปัจจุบัน

ความเป็นมาของ MOOC ในต่างประเทศและเอเชีย

ใน พ.ศ. 2551 การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ MOOC ได้เปิดการสอนครั้งแรกโดยจอร์จ ซีเมนส์ (George Siemens) และสตีเฟน ดาวส์ (Stephen Downes) นักการศึกษาจากมหาวิทยาลัย Manitoba ประเทศแคนาดา ในชื่อวิชา “Connectivism and Connective Knowledge” สำหรับให้นักศึกษาในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องที่มีการจ่ายค่าเล่าเรียนและมีนักศึกษาจากทั่วโลกเข้าเรียน 2,200 คน ที่เรียนฟรีโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ใน พ.ศ. 2554 มีผู้สนใจเข้าเรียนรายวิชา Introduction to Artificial Intelligence มีจำนวนมากถึง 160,000 คน จาก 209 ประเทศทั่วโลก ซึ่งรายวิชาดังกล่าวดำเนินการสอนโดยนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด โดยการจัดการเรียนการสอนจัดการสอนด้วยสื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อคลิปสั้น ๆ 2-6 นาที เนื่องจากการเรียนการสอน MOOC เป็นการเรียนแบบไม่เผชิญหน้าจึงส่งผลให้มีอัตราการหยุดการเรียนสูงมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัญหาในการกำกับตนเอง หรือเนื้อหาที่เรียนไม่ได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน

ปัจจุบันได้มีหลักสูตรหรือรายวิชาที่เปิดสอนออนไลน์ในระดับนานาชาติระบบเปิดสู่มวลชนมากมาย และเป็นที่ยู่อักกันอย่างกว้างขวาง เช่น Coursera, EdX, Xuetangx, Future Learn, Udacity เป็นต้น

ภาพที่ 10.9 แสดงตัวอย่างหลักสูตรหรือรายวิชาที่เปิดสอนออนไลน์ในระดับนานาชาติ

เนื่องจากการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสู่มวลชน (MOOC) เป็นอีกเครื่องมือที่ช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนในแต่ละประเทศ ทั้งยังช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นหลายประเทศในเอเชียจึงมีนโยบายและได้มีการดำเนินการจัดตั้งระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดมวลชนระดับประเทศ (Country Level) และระดับสถาบันการศึกษา (Institution Level) ในประเทศเอเชียมีการพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสู่มวลชนระดับประเทศ เช่น JMOOC (ญี่ปุ่น) K-MOOC (เกาหลี) Malaysia MOOC (มาเลเซีย) และ Indonesia MOOC (อินโดนีเซีย) เป็นต้น¹⁷

¹⁷ ปราวีณยา สุวรรณรัฐโชติ, และเสมอภากรณ์ โสภณ หิรัญรักษ์. (2560). มาตรฐานและแนวปฏิบัติการเรียนการสอน MOOC ที่ ได้รับ การ ย อ ม รั บ ระ ด บ น า น า ช า ตี . สืบ ค ้น เมื่ อ 25 เม ษ า ย น 2561, จ า ก http://mooc.thaicyberu.go.th/standard/fullpaperMOOC Standard_ TCU2017.pdf

ญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี
	
www.jmooc.jp	www.kmooc.kr
มาเลเซีย	อินโดนีเซีย
	ดำเนินการโดย Center for Indonesian Policy Studies (CIPS)
www.openlearning.com/malaysiamoocs	www.akademi-cips.org

ภาพที่ 10.10 แสดงชื่อระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสู่มวลชนระดับประเทศในแถบเอเชีย

ปัจจุบัน ประเทศไทยได้ดำเนินการโครงการ THAI MOOC เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายสำคัญของภาครัฐที่เน้นแนวทาง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” เพื่อการพัฒนาประเทศ ที่ต้องการสนับสนุนให้เกิดการระบบการศึกษาแบบเปิด โดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นกับสังคมไทยโดยรวม ณ ปัจจุบัน จึงก่อเกิดเป็น “โครงการการเรียนการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชนแห่งชาติ (Thai Mooc Open Online Course: Thai MOOC)” จึงอยู่ภายใต้การดูแลร่วมระหว่าง 3 หน่วยงานหลักที่สำคัญ ได้แก่ 1) โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University: TCU) หน่วยงานภายใต้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานเพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐานการศึกษา ดูแลเพื่อให้มีการจัดเก็บประวัติ และการเทียบโอนผลการเรียนรู้ได้ 2) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ 3) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หน่วยงานเหล่านี้จะร่วมกันจัดการระบบตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ระบบเครือข่าย ไปแกมระบบจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอน โดยมีสถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันพัฒนารายวิชา และจัดการเรียนการสอนต่อไป

Thai MOOC ABOUT FIND COURSES PARTNERS CONTACT SIGN IN REGISTER

การเรียนรู้ตลอดชีวิต
พัฒนาให้คนไทยก้าวทันโลกที่มีพายุถล่ม
Thai MOOC (Thailand Massive Open Online Course)

WHAT IS THAI MOOC ?

Search for a course

CU-MOOC cu011 การให้คำปรึกษาในงาน Counseling Starts: Mar 14, 2018

CU-MOOC cu015 องค์การแห่งการเรียนรู้ Learning Organization Starts: Mar 14, 2018

NU-MOOC nu013 พลวัตการเรียนรู้กับการสร้างค่านิยม Learning Dynamic and Value Creation Starts: Mar 14, 2018

NU-MOOC nu014 การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ Creative Use of social media Starts: Mar 14, 2018

ภาพที่ 10.11 แสดงระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสู่มวลชนของประเทศไทย

กิจกรรม 10.3.3

จงอธิบายความหมายและยกตัวอย่างแนวโน้มของเทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงการศึกษาแห่งอนาคต

แนวตอบกิจกรรม 10.3.3

แนวโน้มของเทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงการศึกษาแห่งอนาคต หมายถึง นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่จะมาช่วยให้มนุษย์ทุกคนมีโอกาสที่เข้าถึงการศึกษาได้ง่ายขึ้น สามารถเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เรียนรู้ผ่านสื่อสมัยใหม่ทางไกล เรียนรู้ผ่านระบบเสมือน เป็นต้น

ตัวอย่างของเทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงการศึกษาแห่งอนาคต เช่น อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง ระบบออนไลน์เสมือนจริง การเคลื่อนย้ายฐานข้อมูลต่างๆ สื่อดิจิทัล การวิเคราะห์เชิงทำนายและการเรียนเชิงทำนาย และการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมหาชน

บรรณานุกรม

- ชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์ และคณะ. (2558). *บัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ เผยความจริงรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก www.QLF.or.th
- นณริฎ พิศลยบุตร. (2559). *ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย: ข้อสรุปจากผลการสอบปีซ่า (PISA)*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก https://www.pier.or.th/?post_type=abridged&p=2647.
- นิพนธ์ พัวพงศกร, ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, และดิลกะ ลัทธพิพัฒน์. (2554). *ความเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษากับตลาดแรงงาน: คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาและการขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย*.
- ปรารวีณยา สุวรรณรัฐโชติ, และเสมอภาณุจันท์ โสภณ หิรัญรักษ์. (2560). *มาตรฐานและแนวปฏิบัติการเรียนการสอน MOOC ที่ได้รับการยอมรับระดับนานาชาติ*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก http://mooc.thaicyperu.go.th/standard/fullpaperMOOCStandard_TCU2017.pdf
- พระเทพโสภณ ประยูร ธรรมจิตโต. (2546). *ทิศทางการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74ก. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm>
- พระสมุห์สุรเชษฐ์ หนูเอี่ยม. (2554). *การศึกษากับการพัฒนาความเป็นมนุษย์*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก http://stjohnbatch753.blogspot.com/2011/01/blog-post_2066.html
- รัชชาติ แสงมหะหมัด. (2560). *ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็น*. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ISSN 0125-7897. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/polscicmujournal>
- วีระชาติ กิเลนทอง. (2560). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2558/2559 ความจำเป็นของการแข่งขันและการกระจายอำนาจในระบบการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก http://www.bic.moe.go.th/newth/index.php?option=com_k2&view=itemlist&layout=category&task=category&id=183&Itemid=306
- สำนักงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2558*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก http://www.bic.moe.go.th/newth/images/stories/pdf/policymoe58_18-9-2557.pdf.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). (2560). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2560. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก www.etcha.or.th

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2557-2558. กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2560). การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ.2560. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก www.nso.go.th

อุษา กัลลประวิทย์. (มปป.). องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติและการดำเนินงานของประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก

<http://www.oap.go.th/images/documents/resources/articles/general/องค์การการศึกษา%20วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติและประเทศไทย.pdf>.

Advice for you. (2560). ทำไมฟินแลนด์ถึงเป็นประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดในโลก. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <http://www.adviceforyou.co.th/articles/98-education/357-finland-education>

Nattarika. (2559). ความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <https://nattarikablog.wordpress.com/2016/02/15/>

ความสำคัญของนวัตกรรมแล

- 1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74ก. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm>
- 2 พระเทพโสภณ ประยูร ธมฺมจิตฺโต. (2546). ทิศทางการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- 3 Nattarika. (2559). ความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <https://nattarikablog.wordpress.com/2016/02/15/ความสำคัญของนวัตกรรมแล/>
- 4 สำนักงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2546). องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก http://www.bic.moe.go.th/newth/index.php?option=com_k2&view=itemlist&layout=category&task=category&id=183&Itemid=306
- 5 อุษา กัลลประวิทย์. (มปป). องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และการดำเนินงานของประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <http://www.oap.go.th/images/documents/resources/articles/general/องค์การการศึกษา%20วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติและประเทศไทย.pdf>.
- 6 สำนักงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2558). นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2558. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก http://www.bic.moe.go.th/newth/images/stories/pdf/policymoe58_18-9-2557.pdf.
- 7 Advice for you. (2560). ทำไมฟินแลนด์ถึงเป็นประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดในโลก. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <http://www.adviceforyou.co.th/articles/98-education/357-finland-education>
- 8 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2557-2558. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- 9 สศช. (2559). อ่างถึงใน รัชวดี แสงมหะหมัด. (2560). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็น. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ISSN 0125-7897. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/polscicmujournal>
- 10 รัชวดี แสงมหะหมัด. เพิ่งอ่าง.
- 11 นณริฎุ พิศลยบุตร. (2559). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย: ข้อสรุปจากผลการสอบปีซ่า (PISA). สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก https://www.pier.or.th/?post_type=abridged&p=2647.
- 12 รัชวดี แสงมหะหมัด. อ่างแล้ว.
- 13 นณริฎุ พิศลยบุตร. อ่างแล้ว.
- 14 รัชวดี แสงมหะหมัด. อ่างแล้ว.

- 15 วีระชาติ กิเลนทอง. (2560). สภาวะการศึกษาไทย ปี 2558/2559 ความจำเป็นของการแข่งขันและการกระจายอำนาจในระบบการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- 16 ชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์ และคณะ. (2558). บัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ เผยความจริงรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก www.QLF.or.th
- 17 ปราวีณยา สุวรรณรัฐโชติ, และเสมอภาณุจัน โสภณ หิรัญรักษ์. (2560). มาตรฐานและแนวปฏิบัติการเรียนการสอน MOOC ที่ได้รับการยอมรับระดับนานาชาติ. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก http://mooc.thaicyberu.go.th/standard/fullpaperMOOC Standard_ TCU2017.pdf